

Motorisesti heikkojen 1-4-luokkalaisten
oppilaiden tukeminen Nurmijärven kunnan
koululiikunnassa - Kyselytutkimus
luokanopettajille

Johanna Tunttunen

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Motorisesti heikkojen 1-4-luokkalaisten oppilaiden tukeminen
Nurmijärven kunnan koululiikunnassa - Kyselytutkimus
luokanopettajille**

Johanna Tuntunen
Fysioterapeuttikoulutus
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2021

Johanna Tunttunen

Motorisesti heikkojen 1-4-luokkalaisten oppilaiden tukeminen Nurmijärven koululiikunnassa - Kyselytutkimus luokanopettajille

Vuosi

2021

Sivumäärä

45

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Nurmijärven kunnan alakoulujen 1-4-luokkien liikuntaa opettavien luokanopettajien näkemyksiä motorisesti heikkojen oppilaiden tukemisesta koululiikunnassa. Työn tavoitteena oli tuottaa Nurmijärven kunnalle tutkittua tietoa motorisesti heikkojen oppilaiden tukemisen keinoista ja haasteista. Työn toimeksiantaja toimi Nurmijärven kunnan sivistys- ja hyvinvointitoimi.

Työ rajattiin koskemaan perusterveitä alakoulun 1-4-luokkalaista oppilaita, joilla on haasteita motorisissa perustaidoissa, sekä koululiikuntaa. Työstä on rajattu pois sairaudet ja vammat (kuten CP-vamma, lihassairaudet, näkö- ja kehitysvamma), sekä koulun ulkopuolella tapahtuva liikkuminen, harrastukset ja koti.

Teemahaastattelun ja kyselytutkimuksen avulla kerättiin tietoa luokanopettajien näkemyksistä motorisesti heikkojen oppilaiden tukemisesta, ja millaista tukea luokanopettajat toivoisivat liikunnanopetukseensa. Sähköinen kyselylomake lähetettiin Nurmijärven kunnan 1-4-luokkien luokanopettajille rehtorien avustuksella (n=101). Kyselyyn vastasi 10 henkilöä ja vastausprosentti oli 10 %.

Kyselytutkimukseen vastanneista suurin osa (9) koki liikunnan eriyttämisessä haasteita. Lisäksi toisen ohjaajan tukea liikuntatunneille toivoi yli puolet (6). Opinnäytetyön tutkimuksen tuloksia ei voi yleistää muihin alakouluihin ja 1-4-luokkalaisten liikuntaa opettaviin luokanopettajiin pienen otannan, sekä kunta- ja aluekohtaisten eroavaisuuksien takia, mutta tulokset ovat yhteneväiset aikaisempien tutkimustulosten kanssa.

Jatkotutkimusaiheiksi nousi aineiston perusteella interventio toisen ohjaajan mukanaolosta liikuntatunneilla, sekä tutkimus huoltajien näkemyksistä lapsen motoristen haasteiden tukemiseksi.

Asiasanat: motoriset perustaidot, luokanopettaja, eriyttäminen, koululiikunta

Johanna Tunttunen

Supporting motorly weak 1-4 graders in Nurmijärvi municipality's school physical education - Survey for class teachers

Year

2021

Pages

45

The purpose of this thesis was to describe class teachers' experiences who teach physical education in grades 1-4 of primary schools in Nurmijärvi municipality of supporting motorly weak pupils in physical education. The aim of the thesis was to provide Nurmijärvi municipality with researched information on the means and challenges of supporting motorly weak students. The client of the work was Nurmijärvi municipality's education and welfare department.

The thesis was limited to healthy primary school pupils in grades 1-4 with challenges in fundamental motor skills and physical education, therefore diseases and disabilities (such as CP, muscle diseases, visual and developmental disabilities), as well as out-of-school exercise, hobbies and home were delimited.

Thematic interview and a survey were used to collect information on class teachers' views on supporting motorly weak students, and on what kind of support class teachers themselves would like for their physical education. An electronic questionnaire was sent to Nurmijärvi municipality's grade 1-4 class teachers (n=101) with the help of the principals. The survey was answered by 10 teachers and the response rate was 10%.

The majority (9) of the respondents to the survey experienced challenges in differentiating physical education, and more than a half (6) wanted the support of another instructor for physical education lessons. The results of the thesis cannot be generalized to other primary schools and classroom teachers of physical education in grades 1-4 due to the small sample and differences between municipalities and regions, but the results are consistent with previous research results.

Based on the data, the topics of further research included an intervention in the presence of another instructor during physical education classes, as well as research on the views of guardians of how to support the child having motor challenges.

Keywords: fundamental motor skills, class teachers, differentiation, physical education

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tavoitteet ja tarkoitus	7
3	Teoreettinen viitekehys	7
3.1	Motorinen kehitys lapsuudessa	8
3.2	7-11-vuotiaiden motorisen kehityksen vaiheet	10
3.3	Motorisen kehityksen teorioita	11
3.3.1	Psykososiaalinen teoria	11
3.3.2	Kognitiivisen kehityksen teoria	11
3.3.3	Kognitiivinen oppimisteoria	12
3.3.4	Ekologinen teoria oppimisessa.....	12
3.4	Motoristen taitojen yhteys oppimisvalmiuksiin ja sosiaaliseen kehitykseen	13
3.5	Liikuntasuhde ja sen muodostuminen	14
4	Koululiikunta perusopetuksen alaluokilla	14
4.1	Liikuntakasvatukselliset tavoitteet	15
4.2	Tuki ja eriyttäminen	16
4.3	Välituntiliikunta	17
4.4	Koulun järjestämät liikuntakerhot.....	17
5	Opinnäytetyön tutkimus- ja tiedonkeruumenetelmät.....	17
5.1	Teemahaastattelu.....	18
5.2	Puolistrukturoitu kyselyhaastattelu	18
5.3	Teemahaastattelujen ja kyselytutkimuksen toteuttaminen	19
5.4	Aineiston analyysi	19
5.5	Toteutus	20
6	Tutkimustulokset	21
6.1	Teemahaastatteluiden tulokset	21
6.2	Kyselytutkimuksen tulokset.....	23
7	Johtopäätökset	28
8	Pohdinta	29
8.1	Tutkimuseettiset kysymykset ja luotettavuus.....	30
8.2	Jatkotutkimusideat ja kehitysehdotukset	31
	Lähteet.....	33
	Liitteet	39

1 Johdanto

Lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta ja liikuntakäyttäytymistä on tutkittu Suomessa ja kansainvälisesti paljon ja laajasti varsinkin viime vuosikymmenen aikana. Tutkimusten tuloksista on luettavissa samoja teemoja lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden vähäisestä määrästä liikuntasuositukseen nähden, sekä passiivisen paikallaanolon lisääntymisestä. (LIITU 2018; Guthold, Stevens, Riley & Bull. 2019, 23-35; Iivonen, Laukkanen, Haapala & Reunamo 2016, 12). Elintapamuutokset vaikuttavat osittain lasten ylipainon yleistymiseen ympäri maailmaa (Iivonen ym.2016, 12) ja Suomessa alakouluikäisistä pojista noin joka neljännes ja hieman alle viidennes tytöistä on ylipainoisia (THL 2021). Istuva elämäntapa paljastuu myös fyysisen toimintakyvyn mittaustuloksissa, esimerkiksi huonontuneissa tuloksissa kehon liikkuvuudessa (Opetushallitus 2019).

Suomessa tilanteeseen on reagoitu valtakunnan tasolla useilla toimilla, kuten hallituksen kärkihankkeeksi muodostuneella Liikkuva Koulu -hankkeella, UKK-instituutin kehittämishankkeella Terve koululainen, sekä perusopetuksen opetussuunnitelmaan vuonna 2016 lisätyllä Move! -järjestelmällä. Hankkeiden keskeinen tavoite on lisätä lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta koulupäivän aikana (Opetushallitus 2021b; LIKES 2016). Fyysisen toimintakyvyn seuranta- ja palautejärjestelmä Move! puolestaan on pedagoginen työkalu liikunta- ja hyvinvointikasvatuksessa suomalaisissa peruskouluissa, sekä valtionhallinnon, maakuntien ja kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämistoimenpiteiden kehittämisen ja seurannan väline (Valtion Liikuntaneuvosto 2019).

Useat kotimaiset- ja kansainväliset tutkimukset ovat löytäneet yhteyden motoristen perustaitojen ja fyysisen aktiivisuuden välillä (Bolger ym. 2020; Cohen, Morgan, Plotnikoff, Barnett & Lubans 2015; Kantomaa ym. 2013; Lubans, Morgan, Cliff, Barnett & Okely. 2010;). Motoristen taitojen parantuminen on havaittu olevan yhteydessä fyysisen aktiivisuuden lisääntymiseen, sydän- ja hengityselinten kuntoon (Cohen ym. 2015), sekä käänteisesti yhteydessä kehonpainoon (Lubans ym. 2010). Arviolta suomen jokaisella alakoulun luokalla on muutama oppilas (5-6% ikäluokastaan), joilla on eritasoisia motoristen taitojen oppimisvaikeuksia (Asunta 2018, 33).

Koululiikunta tavoittaa lähestulkoon kaikki perusopetusikäiset lapset Suomessa, pois lukien kotiopetukseen osallistuvat (Opetushallitus 2021a). Liikunnanopetuksen opetussuunnitelman ja liikuntakasvatuksen keskeinen osatavoite on motoristen taitojen, varsinkin motoristen perustaitojen opettaminen. Koululiikunnalla on erityinen asema ja merkitys lasten motoristen taitojen oppimisessa (Bolger ym. 2020, 32) varsinkin tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta (Opetushallitus 2016). Opetus, oppimateriaali, sekä työvälineet ovat oppilaalle

maksuttomia ja jokaisella oppilaalla on tasavertaisesti oikeus saada tukea oppimiseensa. (Perusopetuslaki 628/1998 § 31)

Opinnäytetyön aihealue on muodostunut pikkuhiljaa opintojen aikana kiinnostuksesta lasten fyysisen toimintakyvyn, motoristen taitojen ja fyysisen aktiivisuuden tilasta ja haasteista. Vähentynyt fyysinen aktiivisuus ja motoristen taitojen hallinnan haasteet ovat nähtävissä muun muassa MOVE! -mittausten tuloksissa ensimmäistä kertaa 5-luokalla. Aihealueen teemat, fyysisen toimintakyvyn rajoitteet, motoristen taitojen oppimisen haasteet ja ennaltaehkäisevät toimet, ovat fysioterapian ydinosaamista.

2 Tavoitteet ja tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Nurmijärven kunnan alakoulujen 1-4-luokkien liikuntaa opettavien luokanopettajien näkemyksiä motorisesti heikkojen oppilaiden tukemisesta koululiikunnassa. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa Nurmijärven kunnalle tutkittua tietoa motorisesti heikkojen oppilaiden tukemisen keinoista ja haasteista. Työn toimeksiantaja toimi Nurmijärven kunnan sivistys- ja hyvinvointitoimi.

Tutkimuskysymykset, joihin tavoiteltiin vastauksia olivat:

- 1) Miten motorisesti heikon oppilaan ohjaus tapahtuu koululiikunnassa?
- 2) Minkälaista tukea motorisesti heikko oppilas saa koulussa? (perusterve, ei diagnoosia)
- 3) Minkälaista tukea alakoulun luokanopettaja kokee tarvitsevansa työhönsä motorisesti heikkojen lasten tukemiseen liikunnanopetuksessa?

3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys käsittää motorista kehitystä ja oppimista lapsuudessa, fyysisen aktiivisuuden ja motoristen taitojen vaikutuksia oppimisvalmiuksiin, terveyteen, sosiaaliseen kehitykseen, sekä liikuntasuhteen muodostumiseen. Käsittelen myös koululiikunnan merkitystä lapsen kehityksessä, liikunnanopetuksen tavoitteet alaluokilla, sekä luokanopettaja liikunnan opettajana. Työstä on rajattu pois sairaudet ja vammat (kuten CP-vamma, lihassairaudet, näkö- ja kehitysvamma), koulun ulkopuolella tapahtuva liikkuminen, harrastukset ja koti.

3.1 Motorinen kehitys lapsuudessa

Motorinen kehitys on jatkuva prosessi, minkä aikana yksilö oppii liikkumistaitoja (Jaakkola 2017, 160). Se alkaa syntymän jälkeen jatkuen läpi elämän (Gallahue, Ozmund & Goodway 2020. 19). Optimaalisin ajanjakso motoristen taitojen kehittymiselle on hermoston kehitysaika eli ensimmäiset 10 ikävuotta (Vuori, Taimela & Kujala. 2013, 147). Kauranen (2011, 354) kuvaa hermoston kehityskauden jatkuvan 12 ikävuoteen saakka. Motorista kehitystä tukee virikkeellinen ympäristö, ja kehitysprosessiin vaikuttaa myös perimä, fyysinen ja psyykinen kehitysvaihe, sekä elintavat (unen määrä, ravinto ja terveys) (Jaakkola 2017, 160). Ikävuosien 1-6 aikana tapahtuu merkittävien kehitys yksilön koordinaatiivisten edellytysten kehittämisessä (Tammelin 2016) ja noin seitsemään ikävuoteen mennessä lapsen tulisi hallita motoriset perustaidot, mitkä muodostavat perustan myöhemmin elämässä tapahtuvalle taitojen oppimiselle (Gallahue ym. 2020. 19).

Motoristen perustaidot		
Tasapainotaidot	Liikkumistaidot	Välineenkäsittelytaidot
Kääntyminen	Käveleminen	Heittäminen
Ojentaminen	Juokseminen	Kiinni ottaminen
Taivuttaminen	Ponnistaminen	Potkaiseminen
Pyörähtäminen	Loikkaaminen	Kauhaiseminen
Heiluminen	Hyppääminen esteen yli	Iskeminen
Kieriminen	Laukkaaminen	Lyöminen ilmasta
Liikkeellelähtö ja pysähtyminen	Liukuminen	Pomputteleminen
Väistäminen	Harppaaminen	Kierittäminen
Tasapainoilu		Potkaiseminen ilmasta
Käänteinen tuki (kuten käsillä/kolmella jalalla seisonta)		

Kuvio 1: Motoriset perustaidot (Gallahue ym. 2020, 316)

Motorisilla perustaidoilla tarkoitetaan tasapaino- liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja jakautuen alataitoihin (Kuvio 1) (Gallahue ym. 2020. 316). Motorisella taidolla tarkoitetaan motorista kykyä, taitoa, tai ominaisuutta suoritua tietystä toiminnasta, mikä on saavutettu oppimisen tai harjaantumisen avulla (Kauranen 2011, 13). Tasapainotaidot kehittyvät ensimmäisenä ja ne ovat kaiken liikkumisen perusta (Jaakkola 2017, 166).

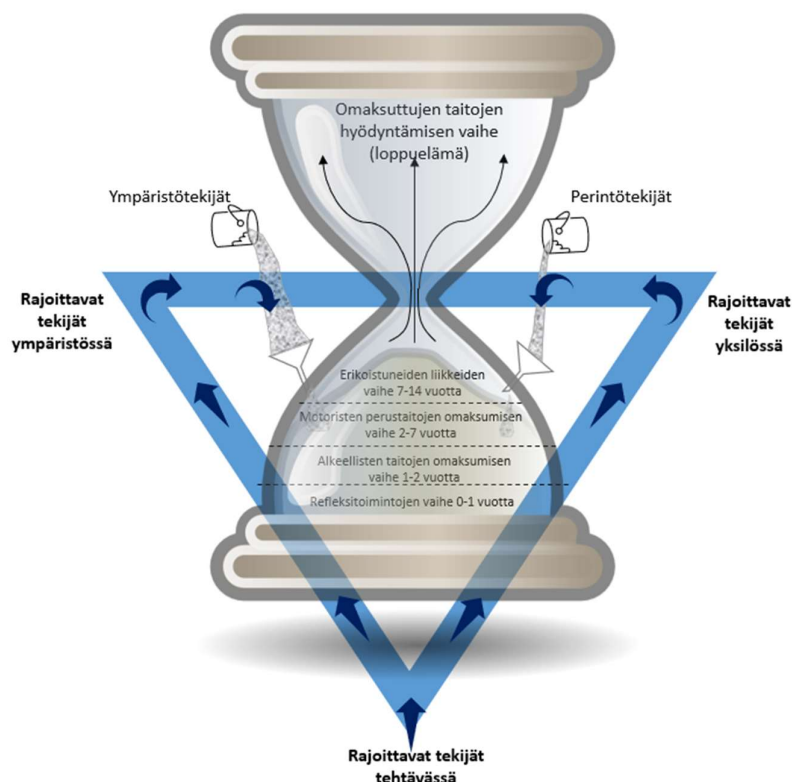
Gallahue ym. (2020, 55-56) korostavat ympäristön vaikutusta motorisessa kehityksessä, mutta huomioivat myös perimän vaikutuksen, tosin toteavat perimän vaikutuksen motoriseen kehitykseen olevan kiistelty aihe viime aikoina. Jaakkolan (2016, 25) mukaan perimän rooli on suurempi lapsuudessa ja se pienenee iän myötä, jolloin ympäristön rooli motorisessa kehityksessä kasvaa. Kauranen (2011, 348) taas arvioi perimän vaikutuksen olevan todennäköisesti vähäisempi kuin on aiemmin luultu. Hän perustelee näkemystään identtisillä kaksosilla tehdyillä tutkimuksilla, mitkä ovat osoittaneet perimän vaikutuksen motoristen taitojen oppimisessa matalaksi.

Ester Thelen (1941-2004) korosti tutkimuksissaan ympäristön vaikutusta ja dynaamisen toiminnan teoriaa lapsen motorisen kehityksen selittäjänä. Virikkeellisen ympäristön ja ulkoa tulevien ärsykkeiden lisäksi lapsen motoriikkaan vaikuttaa useat eri elimistön järjestelmät, kuten anatomia, hengitys- ja verenkierto, biomekaaninen- ja sensorinen järjestelmä, mitkä liikkumisen aikana integroituvat yhteen tukien toinen toisiaan yhteistoiminnan suuntaan. (Shumway-Cook & Woollacott 2007, 333; Kauranen 2011, 349)

Thelenin tutkimusten pohjalta on ruvettu tarkastelemaan lapsen motorista kehitystä enemmän vuorovaikutusprosessina ympäristön kanssa, sekä korostettu dynaamisen toiminnan teoriaa ja sitä kautta virikkeellisen liikuntaympäristön merkitystä lapsen motorisessa kehityksessä (Kauranen 2011, 349).

Syntymän ja murrosiän välillä motorisessa kehityksessä on havaittu olevan neljä kehittymiskautta (Kuvio 2). Aikaisempien kehitysvaiheiden saavuttaminen mahdollistaa seuraavan kehitysvaiheen omaksumisen ja oppimisen. Motorinen kehitys itsessään on sidoksissa keskushermoston kehittymiseen (Kauranen 2011, 346), kognitiivisten toimintojen kehittymiseen, fyysisen kasvuun ja kehittymiseen, sekä ympäristön luomiin mahdollisuuksiin harjoitella taitoja, saada kannustusta ja ohjausta. Motorinen kehitys nähdään ensisijaisesti muutoksina yksilön liikkumiskäyttäytymisessä. Kehitysasteiden ja -kausien välillä on yksilöllisiä eroja, ja toiset suoriutuvat aiemmin eri liikemalleista kuin toiset. Monilla jää saavuttamatta osa motorisista perustaidoista, mikä on nähtävissä myös aikuisiällä. (Gallahue, ym. 2020, 48-55.)

Heikot motoriset taidot lapsella voivat ilmetä kömpelyytenä, sekä motoristen taitojen oppimisen haasteena. Syitä taustalla voivat olla kehityksellinen koordinaatiohäiriö, sairaudet ja vammat (kuten CP-vamma, näkö- tai kehitysvamma) tai liikunnallinen harjaamattomuus. Liikunnallinen harjaamattomuus johtuu siitä, että lapsella ei ole ollut riittävästi tai monipuolisesti liikkumiskokemuksia varhaisvuosien aikana, mistä johtuen liikkumistaidot eivät ole päässeet kehittymään ikäistensä tasolle. (Asunta 2018, 17)

Kuvio 2: Motorisen kehityksen tiimalasimalli (mukaiillen Gallahue ym. 2020, 55)

3.2 7-11-vuotiaiden motorisen kehityksen vaiheet

Noin seitsemään ikävuoteen mennessä lapsen tulisi hallita motoriset perustaidot, mitkä muodostavat perustan myöhemmin elämässä tapahtuvalle taitojen oppimiselle (Gallahue ym. 2020, 19). Erikoistuneiden liikkeiden vaihe alkaa 7-8 vuoden iässä, ja se voi kestää aikuisuuteen asti. Gallahue ym. (2020, 55) määrittävät ajanjakson jatkumaan 14 ikävuoteen asti. Tässä vaiheessa lapset ovat motivoituneita uusien motoristen taitojen oppimiseen, yhdistelemään aiemmin opittua vaativampiin tilanteisiin ja innostuvat eri urheilulajeista. Lajitaitojen omaksuminen perustuu siihen, että motoriset perustaidot ovat kehittyneet riittäväälle tasolle. Jos näin ei ole, voi lajitaitojen oppiminen olla vaikeaa (Jaakkola 2016, 29-30; Gallahue ym. 2020, 53)

Erikoistuneiden liikkeiden vaihe jaetaan vielä kolmen jakson jatkumoon, siirtymä- soveltamis- ja hyödyntämisvaiheeseen. Siirtymävaihe alkaa noin seitsemän ikävuoden kohdalla ja jatkuu kymmeneen ikävuoteen saakka. Tässä vaiheessa tapahtuu paljon motoristen perustaitojen hioutumista, yhdistelyä ja käyttämistä monipuolisesti, esimerkiksi naruhyppely ja polttopallo (Gallahue ym. 2020, 53). Lapset eivät välttämättä hallitse vielä erikoistuneita lajitaitoja, saati osallistu mihinkään urheilulajiin, mutta lapsen kiinnostus alkaa usein heräämään urheilua kohtaan. Tärkeää olisikin tarjota lapselle paljon mahdollisuuksia tutustua ja kokeilla

eri lajeja erilaisissa ympäristöissä, kannustaen heitä soveltamaan aiemmin oppimiaan motorisia perustaitoja. Motoristen perustaitojen oppiminen on kuitenkin myös tässä motorisen kehityksen vaiheessa täysin mahdollista, mutta se voi olla hitaampaa, sekä vaatii systemaattista harjoittelua ja ohjausta. (Jaakkola 2016, 29-30)

Ikävuosien 11-13 väliin (osalla lapsista aikaisemmin) ajoittuu erikoistuneiden liikkeiden soveltamisvaihe, jolloin lapset pyrkivät hiomaan suorituksiaan ja niihin tulee lisää hallintaa ja tarkkuutta. Tässä vaiheessa tehdään usein myös lajiratkaisuja, mihin halutaan panostaa, sekä mistä jätetään pois. Valintoihin vaikuttaa pitkälti aikaisemmat kokemukset onnistumisista ja pätevyydestä, sekä sosiaaliset ja ympäristö tekijät. (Jaakkola 2016, 30; Gallahue ym. 2020, 53-54).

3.3 Motorisen kehityksen teorioita

Dynaamisen toiminnan teoria

Dynaamisen toiminnan teorian mukaan liikkuminen ja liikkeet eivät välttämättä tarvitse neuraalisen järjestelmän ohjausta, vaan eri järjestelmien itseohjautuvaa yhteistoimintaa. Teoriassa järjestelmässä tapahtuva yksittäisen parametrin (muuttujan) muutos, mikä saavuttaa tietyn kriittisen arvon, muuttaa järjestelmän toimintaa. Esimerkki muuttujana nopeus, kävelyn muuttuminen juoksuksi, missä nopeuden kiihtyessä ja saavuttaessa tietyn kriittisen kohdan, motoriikkaan vaikuttavan järjestelmän toiminta muuttuu ja kävely vaihtuu juoksuksi. Teorian tärkeimpänä havaintona pidetään korkean liikenopeuden positiivista vaikutusta joidenkin liikkeiden suorituksessa. (Kauranen 2011, 34).

3.3.1 Psykososiaalinen teoria

Erik Erikson (1902-1994) 1950-luvulla esitetty teoria on edelleen laajasti tunnustettu ja käytetty teoria kuvaamaan kehitysvaiheittain tapahtuvaa ihmisen kehitystä, keskittyen varsinkin sosiaalisuuden vaikutukseen kehityksessä. Vaiheita on yhteensä kahdeksan, mitkä toteutuvat jatkumona ihmisen elinkaaren aikana. Vaiheet pohjautuvat yksilön kokemuksiin sosiaalisessa ympäristössä. Jokaisella vaiheella on omat kehitystehtävät, jotka läpikäytyään yksilö kykenee siirtymään seuraavaan kehitysvaiheeseen. Lapsuuteen ja nuoruuteen kuuluu viisi kehitysvaihetta, aikuisuuteen kaksi ja vanhuuteen yksi. Teoria korostaa ympäristön vaikutusta muutoksen mahdollistajana, sekä sisältää paljon viittauksia motoriseen kehitykseen ja liikkumiseen. (Gallahue ym. 2020, 24)

3.3.2 Kognitiivisen kehityksen teoria

Kehityopsykologin Jean Piagetin (1896-1980) lapsen kehityksen vaiheteoria on vakiintunut ja laajasti käytetty teoria, mikä pohjautuu lapsen ajattelun, kognition, kehitykseen ympäristön ja motorisen kehityksen vuorovaikutuksessa. Piagetin teorian mukaan kognitiivinen kehitys

tapahtuu adaptaation prosessina, jossa yksilö mukautuu ympäristön asettamiin tilanteisiin älyllisten prosessien avulla. Lapsi sulauttaa uuden tiedon olemassa olevaan tulkintaan ja tiedolliseen malliin (assimilaatio), tai mukauttaa kokemuspohjaansa ympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja muokkaa reaktioitaan sopimaan niihin (accomodaatio). (Gallahue ym. 2020, 39)

3.3.3 Kognitiivinen oppimisteoria

Psykologi Frederick Bartletin (1886-1969) kognitiivinen oppimisteoria pohjautuu Bartletin julkaisemiin tutkimuksiin rekonstruktivisista muistitoiminnoista, eli ihmisen muistitoiminnot ovat pääosin uudelleen järjestäytyneitä, uuden tiedon rakentuessa vanhan tiedon päälle. Uuden oppimisessa tulisi siis olla mukana jotain aikaisemmin opittua ja tuttua uuden tiedon lisäksi. Kognitiivinen oppimisprosessi kuvataan neurofysiologian mukaan kaksivaiheiseksi, missä lapsuudessa kokemusten ja harjoitusten pohjalta rakentunut hermojärjestelmä muodostuu hermostolliseksi perustaksi, jonka varaan kognitiiviset toiminnot rakentuvat. Liikkumistaitojen kehittyminen on pääasiassa hermostollisen oppimisen tulos (Vuori, Taimela & Kujala 2013, 147). Toisessa vaiheessa, eli myöhemmin tapahtuvassa oppimisessa nämä aikaisemmin muodostuneet hermosolut järjestäytyvät uudelleen. Hermosolujen yhteydet muovautuvat loputtomasti. Oleellista on käytössä olevien hermosolujen yhteyksien lisääntyminen ja synapsien tehostuminen, mikä tapahtuu monipuolisen liikkumisen ja harjoittelun tuloksena (Vuori ym. 2013, 147-148). (Kauranen 2011, 299).

3.3.4 Ekologinen teoria oppimisessa

Ekologinen teoria oppimisessa on vakiintunut eniten käytetyksi viitekehikseksi liikuntataitojen oppimisen kirjallisuudessa. Ekologisessa mallissa yksilö, ympäristö ja harjoitettava tehtävä ovat keskiössä, ja motoristen taitojen oppiminen tapahtuu näiden tekijöiden jatkuvassa dynamisessa vuorovaikutuksessa. Ympäristön virikkeet motivoivat ja innostavat lasta puoleensa, lapsi liikkuu kohteen luo taitojensa mukaisella tavalla tutkimaan ja kokeilemaan uutta tehtävää motorisia keinoja käyttäen. Virikkeellinen ympäristö tukee motoristen taitojen kehittymistä (Jaakkola ym. 2017, 155; Kauranen 2011, 346; Gallahue ym. 2020, 52).

Oppimiseen vaikuttavat tekijät yksilön ominaisuuksissa ovat biologiset ja toiminnalliset tekijät, kuten kehon mittasuhteet, aivojen rakenne ja hermoyhteydet. Kehitysvaihe ja harjoittelukokemukset ovat myös yksilön ominaisuuksia. Ympäristötekijät ovat niitä tekijöitä ympäristössä, jotka eivät suoraan liity tehtävään, kuten valo, lämpötila ja maan vetovoima. Tekijät, jotka liittyvät itse tehtävään, ovat mukana olevat suoritusvälineet ja suoritukseen liittyvät säännöt ja tavoite. (Jaakkola ym. 2017, 155) Gallahue ym. (2020, 55-56) kuvaavat tiimalasimallissaan (kuvio 2) ekologisen teorian avulla motorista kehitystä, missä hiekka kuvastaa toteutuneita kokemuksia elämässä, mitkä pääsevät tiimalasiin ja näin kehittävät motoriikkaa. Hiekka muodostuu tehtävissä, yksilössä ja ympäristössä olevien rajoittavien

tekijöiden summasta, sekä mukaan sekoittuu perimän ja ympäristön vaikutusta. Ympäristön vaikutus nähdään perimää suurempana.

3.4 Motoristen taitojen yhteys oppimisvalmiuksiin ja sosiaaliseen kehitykseen

Motorisilla taidoilla on havaittu yhteys ajattelun kehittymiselle ja tukevan oppimista (POPS 2014, 99; Geertsen ym. 2016). Cohen ym. (2015) havaitsivat 12 kuukautta kestäneessä SCORES (Supporting Children's Outcomes using Rewards, Exercise and Skills) interventiossaan motoristen taitojen parantumisen olevan yhteydessä lisääntyneeseen fyysiseen aktiivisuuteen, sekä sydän- ja hengityselinten kuntoon. Lubans ym. (2010) havaitsivat kirjallisuuskatsauksessaan motoristen taitojen hallinnan olevan positiivisesti yhteydessä fyysiseen aktiivisuuteen ja verenkiertoelimistön kuntoon, sekä käänteisen yhteyden kehonpainoon. Heikkojen motoristen taitojen ja koulumenestyksen välillä on havaittu myös useissa tutkimuksissa yhteys (Haapala ym. 2013; Syväoja ym. 2019). Geertsen ym. (2016) havaitsivat tutkimuksessaan, mihin osallistui 432 tanskalaista 9-vuotiasta lasta vahvan yhteyden motoristen (karkeamotoristen ja hienomotoristen) taitojen ja koulumenestyksen välillä, varsinkin matemaattisissa ja lukuaineissa. Myös Aadland ym. (2017) löysivät Norjassa tehdyssä tutkimuksessaan (697 oppilasta) yhteyden motoristen taitojen ja koulumenestyksen välillä pojilla ja tytöillä, sekä yhteyden kestävyyskunnan ja koulumenestyksen välillä pelkästään pojilla.

Liikunta vaikuttaa kehon lisäksi ylös aivoihin asti, sillä se lisää aivojen aktiivisuutta ja tilavuutta, varsinkin aivoalueilla, joissa toiminnanohjaus ja muisti toimivat. Tiedolliset ja motoriset taidot kehittyvät siis yhdessä, sillä niistä vastaavat samat keskushermoston toiminnot. Liikunta kehittää myös sosiaalisia toimintatapoja, kuten ryhmätyötaitoja ja kykyä toimia eri ihmisten kanssa, tapahtuessaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. (Tammelin 2016)

Riittävät motoriset taidot mahdollistavat leikkeihin ja peleihin osallistumisen, mikä tukee erilaisten sosiaalisten taitojen, sekä positiivisen minäkäsityksen kehittymistä. Leikeillä ja peleillä on merkittävä vaikutus sosioemotionaaliseen, sekä motoriseen kehitykseen, sillä leikit tapahtuvat usein ryhmässä liikkuen, yhdessä toimimalla leikin sääntöjen mukaisesti. Yhteistyöllä harjoitellaan ja opitaan toisten auttamista ja huomioimista, häviämisen ja voittamisen kokemista, eli erilaisten tunteiden käsittelyä. Leikit ja pelit haastavat ja kehittävät jatkuvasti motorisia taitoja. Liikuntataidot määrittelevät pitkälti minkälaisiin sosiaalisiin tilanteisiin lapsi osallistuu. Jos lapsella on huonot perusliikuntataidot, jää hän herkemmin ulos leikeistä ja peleistä. (Jaakkola 2016, 33-34)

3.5 Liikuntasuhde ja sen muodostuminen

Termillä liikuntasuhde kuvataan yksilön liikunnalle muodostamien merkityksien, aseman ja suhtautumistapojen kombinaatiota elämässä, ja sen eri vaiheissa. Merkitykset voivat vaihdella eri konteksteissa, esimerkiksi kestävyyskunto huippu-urheilussa eroaa merkityksestä kestävyyskunto bändissä. Huippu-urheilija voi tavoitella hyvän kestävyyskunnan avulla hyviä sijoituksia urheilussa, kun taas bändin jäsen tarvitsee hyvää kestävyyskuntoa energisen ja onnistuneen konsertin läpiviemiseen. (Koski 2017, 87-97)

Liikunnan kasvatuksessa on siis hyvä avartaa liikunnan elementtien ja merkitysten tarkastelukulmaa laajempaan kokonaisuuteen elämässä, jotta merkitykset linkittyisivät useampaan elämänalueeseen. Elämänalueita nuorella voivat olla esimerkiksi koulu, kaverit, perhe, vapaa-aika ja tyttö-/poikaystävä, ja nämä elämänalueet muodostavat eräänlaisia sosiaalisia maailmoita. Liikunta ja urheilu nähdään myös omana sosiaalisena maailmana, missä merkitysten linkittyminen muihin elämänalueisiin, sosiaalisiin maailmoihin, ja vahvistuminen kehittää yksilön liikuntasuhdetta. Tutkimukset ovat löytäneet yhteyden liikuntaan muodostuneiden merkitysten määrällä ja liikunta-aktiivisuudella, mitä enemmän yksilölle on muodostunut tärkeänä pitämiään merkityksiä liikunnasta, sitä todennäköisemmin hän liikkuu aktiivisesti (Vanttaja ym. 2017, 71-72). Vahvaksi muodostunut liikuntasuhde näkyy siis konkreettisesti yksilön elämässä fyysisenä aktiivisuutena. Liikuntasuhteen rakentumisessa oppilaalle keskeistä on mahdollistaa tutustuminen, havaitseminen, oivaltaminen ja tunnistaminen liikunnan sisältämiin merkityksiin, sekä kyetä linkittämään niitä jo valmiiksi tuttuihin ja omaksuttuihin merkityksiin. Liikuntakasvatuksessa opettajalla on tärkeä rooli esitellä merkityksiä ja niiden ulottuvuuksia. Hyvin oleellista on myös tarkastella ja analysoida ohjaajana omaa liikuntasuhdettaan, mitä merkitysulottuvuuksia se pitää sisällään ja millä tavoin ne on muodostuneet. (Koski 2017, 87-98)

Liikunnan merkitysulottuvuuksiksi on määritelty kilpailu ja suoritus, terveys, sosiaalisuus, ilmaisu, ilo ja itsen tunteminen, sekä nuorten elämässä merkitysulottuvuutena tunnistetaan myös kasvu ja kehittyminen. Merkitysulottuvuudet limittyvät myös toisiinsa ja voivat olla päällekkäisiä, kuten ilo, mitä on nähtävissä hyvin laajasti kaikissa muissa merkitysulottuvuuksissa. Lajimerkitykset ovat myös oma ulottuvuutensa. Eri lajien merkitysprofiili ja painotukset vaihtelevat, mutta lajien välillä löytyy myös paljon yhtymiskohtia. (Koski 2017, 98-105)

4 Koululiikunta perusopetuksen alaluokilla

Koululiikunta tavoittaa lähestulkoon kaikki perusopetusikäiset lapset suomessa, pois lukien kotiopetukseen osallistuvat. (Opetushallitus 2021a) Alkuopetusluokilla (luokat 1-2)

liikunnanopetusta on vähintään kaksi tuntia (2x45min) viikossa. Kolmannesta luokasta lähtien liikuntaa on kolme tuntia (3x45min) viikossa. Alakoulussa yleisesti liikuntaa opettaa luokanopettaja, eli luokan oma opettaja, tai luokanopettaja, joka on erikoistunut opintoissaan liikuntaan. Yhtenäiskouluissa selvää jakoa ala- ja yläkouluun ei välttämättä ole, vaan perusopetus nähdään jatkumoksi ensimmäisestä yhdeksänteen luokkaan. Tämä mahdollistaa sen, että aineenopettajat voivat opettaa myös alakoulun vuosiluokille omaa ainettaan. (Sääkslahti & Lauritsalo, 2017, 506)

Liikuntatunti eroaa muista oppiaineista ollessaan toiminnallinen oppiaine. Myös opetustilat poikkeavat luokahuoneesta tapahtuvasta opetuksesta, sillä opetus sijoittuu liikuntasaliin, luontoon, uima- tai urheiluhalleihin, sekä lähiliikuntapaikoihin. Liikunta ja liikkeiden oppiminen on kehollista, jolloin oppilaiden taidot ja osaamattomuus on muiden havaittavissa. (Opetushallitus 2021c)

4.1 Liikuntakasvatukselliset tavoitteet

”Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla”. (POPS 2014, 148) Liikkumaan kasvamista tavoitellaan motoristen perustaitojen monipuolisella harjoittelulla ja fyysisesti aktiivisen toiminnan avulla. Liikunnalla kasvattamista toteutetaan sosiaalisten taitojen ja psyykkisten ominaisuuksien harjoittelulla ja kehittämisellä, sekä tiedollisten valmiuksien kehittämisellä yksilön terveyden edistämiseen ja liikunnallisen elämäntavan muodostumiseen. Koululiikunnassa opetuksen keskiössä ovat sosiaalisten, psyykkisten ja fyysisten oppimaan oppimisen taitojen tukeminen, sekä toimintakyvyn edistäminen kokonaisvaltaisesti. Kasvatukselliset painopisteet eroavat eri luokkatasoilla oppilaiden kasvua ja kehitystä vastaamaan. Koululiikunnan tärkeimpiä tehtäviä on mahdollistaa jokaiselle oppilaalle positiivisia ja onnistumisen kokemuksia, ja näin vahvistaa myönteistä suhtautumista liikuntaan (Opetushallitus 2021c).

Sosiaalisten taitojen osa-alueita ovat yhteistyö, toisten huomioon ottaminen, sekä vastuullisuus ja itsehallinnan taidot (Opetushallitus 2021d). Sosiaalisen toimintakyvyn osalta tavoitteena liikuntakasvatuksessa on omaksua sosio-emotionaalisia (tunne-elämän) taitoja kuten eettis-moraalisen ajattelun ja arvomaailman (Opetushallitus 2021c).

Psyykkisten taitojen osa-alueita liikunnanopetuksessa ovat tarkkaavaisuuden kohdistaminen ja ylläpitäminen, sisäinen motivaatio harjoitteluun, sekä omista onnistumisista ja etenemisestä iloitseminen (Opetushallitus 2021d). Psyykkisen toimintakyvyn osalta liikuntakasvatuksessa tavoitellaan muun muassa myönteistä minäkuvan, itsearvostuksen ja vahvan itsetunnon kehittymistä, sekä elämänhallinnan- ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tunnetta (Opetushallitus 2021c).

Fyysisten taitojen osa-alueita ovat kehon- ja tilanhahmotus, sekä oman toimintakyvyn ja liikuntasuoritusten havainnoinnin taito (Opetushallitus 2021d). Fyysisen toimintakyvyn osalta liikunnanopetuksen tavoitteena on oppia selviytymään motorisia perustaitoja vaativista tehtävistä, sekä tehtävistä mitkä vaativat kestävyyttä, nopeutta, liikkuvuutta ja voimaa (Opetushallitus 2021c).

Ohjauksessa käytetään laajasti eri visuaalisia, kinesteettisiä ja auditiivisia opetuksen keinoja, kannustavaa ja yksilöllistä palautteen antoa, oppilaslähtöisten työtapojen käyttämistä, sekä eri oppimisympäristöjen ja välineiden hyödyntämistä. Ohjaajan tulee luoda ohjauksen ja tuen avulla liikuntatunnille hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri ja näin tukea sosiaalisia ja psyykkisiä tekijöitä, jotka edesauttavat ja lisäävät oppilaiden osallistumista toimintaan. Osallistuminen tukee liikunta-aktiivisuutta, mikä puolestaan edistää liikuntataitoja ja mahdollistaa fyysisten tavoitteiden saavuttamisen. (Opetushallitus 2021c)

4.2 Tuki ja eriyttäminen

Liikunnanopetuksessa tulee varmistaa, että jokainen oppilas yksilöllisistä eroavaisuuksista riippumatta kokee tasavertaisesti osallisuutta, pätevyyttä, sekä oppimista. Näihin tavoitteisiin pyritään ohjauksen ja tuen keinoin, minkä merkitys korostuu varsinkin silloin, kun oppilaalla on haasteita osallistua opetukseen liikunnan oppimisvaikeuksien takia, heikon fyysisen toimintakyvyn takia, tai ryhmän työskentelyilmapiirin ollessa huono. Myös liikunnan oppiaineessa sovelletaan kolmiportaisen tuen mallia; yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Yleinen tuki käsittää muun muassa joustavan ryhmittelyn, eli eriyttämisen, sekä tukiopetuksen. (Opetushallitus 2021d)

Eriyttämisessä huomioidaan oppilaan liikuntamotiivi, toiveet ja tarpeet, sekä muunnellaan opetuksen sisältöä, oppilaiden ryhmittelyä, opetusmenetelmiä, välineitä ja harjoittelu-aikaa vastaamaan oppilaiden tarpeisiin, samalla huomioiden syrjinnän ja vertailun välttäminen. Kannustava ja hyväksyvä yksilöllinen palautteen anto tukee kaikkia oppilaita, sekä luo psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista ilmapiiriä opetusryhmässä. (Opetushallitus 2021d)

Tehostettua tukea on mahdollista saada silloin kun havaitaan, ettei yleinen tuki riitä. Oppilaalle tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma missä tarkastellaan koulunkäynnin kokonaistilannetta pedagogisen arvioinnin perusteella yhteistyössä huoltajien, oppilaan ja koulun näkökulmasta, ja tehostettua tukea annetaan niin kauan kuin oppilaalla on siihen tarve. Tehostettu tuki tapahtuu joustavilla opetusjärjestelyillä muun opetuksen rinnalla ja on luonteeltaan pitkäjänteisempää ja vahvempaa verrattuna yleiseen tukeen. Oppilas voi saada osa-aikaista erityisopetusta, tukiopetusta tai yksilöllistä ohjausta tukemaan oppimista. Myös kodin ja koulun yhteistyö, sekä oppilashuollon osallisuus korostuu. Oppilaan koulunkäyntiä ja oppimista seurataan ja arvioidaan tasaisin väliajoin, sekä tilanteiden muutoksiin reagoidaan

tarkastamalla oppimissuunnitelma ja tuen tarve. (Nurmijärven kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, 42-43)

Eriytyinen tuki tulee kysymykseen siinä vaiheessa, jos ei saavuteta riittävästi oppilaan kehityksen ja oppimisen tavoitteita muilla tukimuodoilla. Oppilaalle tehdään erityisen tuen päätös pedagogisen selvityksen pohjalta oppilaan, huoltajan ja moniammatillisesti koulun henkilöstön kanssa yhteistyössä. Päätös erityisestä tuesta vaatii oppilaalle laadittavan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS). Tukimuotoina käytetään kaikkia perusopetuksen tukimuotoja, mukaan lukien erityisopetus. Erityisopetuksen pedagogisilla ratkaisuilla käsitetään oppilaan henkilökohtaisten tarpeiden, oppimisen tavoitteiden ja sisältöjen mukaan valittavia vaihtelevia opetus ja työtapoja, sekä välineitä ja materiaaleja. (Nurmijärven kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, 43-45)

4.3 Välituntiliikunta

Liikunnan opetuksen lisäksi kouluympäristön ja -pihan liikuntaolosuhteet tukevat fyysistä aktiivisuutta (Dessing ym. 2013). Välituntiliikunnalla voidaan saavuttaa merkittävä osa oppilaan päivittäisestä fyysisestä aktiivisuudesta. Välitunteja on kehitetty ja koulupäivän rakennetta muokattu suurimmassa osassa Suomen kouluissa, lukuvuonna 2016-2017 pitkiä liikuntavälitunteja järjesti 67% kouluista. (LIITU 2018, 94) Nurmijärven kunnassa on yhteensä 24 koulua (15 asutuskeskuksissa ja yhdeksän kyläkoulua), joista kahdeksaan on rakennettu lähiliikuntapaikka (Nurmijärven kunta). Lähiliikuntapaikalla koulun yhteydessä pyritään lisäämään oppilaiden liikkumista välitunneilla, sekä muina aikoina koulupäivän jälkeen (THL 2020b).

4.4 Koulun järjestämät liikuntakerhot

Koulujen yhteydessä järjestetään erilaista kerhotoimintaa. Kerhotoiminta tukee yhteisöllisyyttä, oppilaiden kasvua ja kehitystä, sekä tutustuttaa heitä eri harrastuksiin. Kerhotoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa voidaan hyödyntää eri yhteistyö- ja sidosryhmiä (POPS 2014, 42), kuten liikunta- ja urheiluseuroja (Liikkuva Koulu 2016). Liitu (2018) kyselyn mukaan noin viidennes (23%) oppilaista osallistui koulun järjestämään liikuntakerhoon vähintään kerran viikossa.

5 Opinnäytetyön tutkimus- ja tiedonkeruumenetelmät

Opinnäytetyön tutkimuksen lähestymistavaksi valikoitui kaksivaiheinen haastattelututkimus, missä ensimmäisen vaiheen teemahaastatteluiden avulla luodaan ymmärrystä liikunnanopettajien työhön liittyvistä piirteistä tutkimusaihetta koskien. Ymmärryksen luominen auttoi seuraavan vaiheen kyselyn laatimisessa. Kyselytutkimuksessa käytettiin

pääosin strukturoituja kysymyksiä, sekä neljää avointa kysymystä. Kvantitatiivisen (määrällisen) ja kvalitatiivisen (laadullisen) tutkimusten yhdistelmää kutsutaan monistrategiseksi tutkimukseksi, triangulaatioksi, ja sillä tavoitellaan luotettavuuden (validiuden) lisäämistä (Hirsjärvi & Hurme. 2006, 28,38).

5.1 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, missä haastattelun aihepiirit ja teema-alueet ovat samat kaikille haastateltaville, mutta kysymykset eivät ole tarkkoja ja yksityiskohtaisia, vaan ne muodostetaan valitun teeman ympärille. Tällä tavoin tutkijan näkökulma jää taka-alalle ja tutkittava pääsee ääneen. Haastattelumuoto mahdollistaa sen, että tutkittavien yksilölliset kokemukset ja ajatukset teema-alueista tulevat laajemmin esille. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 47-48.) Teemahaastattelu soveltui työn tarkoitukseen haastateltavien edustaessa kunnan opetussuunnitelman puitteissa, sekä samankaltaisen työvälineistön kanssa melko yhtenäistä ryhmää.

Teemahaastatteluiden aihealue oli motoristen taitojen opettaminen koululiikunnassa, ja teema-alue on motorisesti heikkojen oppilaiden tukeminen. Mitä keinoja tällä hetkellä on käytössä. Mitä opetuksesta puuttuu tällä hetkellä liikunnanopettajien mielestä. Kysymysten suunnittelussa hypoteesina teorian pohjalta fyysisen toimintakyvyn haasteet mitkä ovat nähtävissä MOVE! -mittauksien tuloksissa 5-luokkalaissilla, sekä koululiikunnan ja opetuksen korostunut merkitys tämän päivän alakouluikäisillä lapsilla, muun muassa ruutuajan ja muiden ympäristötekijöiden viedessä päivittäin suuren osan aktiivisen liikkumisen ajasta (LIITU 2018, 22).

5.2 Puolistrukturoitu kyselyhaastattelu

Teemahaastatteluiden tulosten pohjalta valmistettiin puolistrukturoitu kyselyhaastattelu Nurmijärven kunnan 1-4 -luokkalaisten liikuntaa opettaville luokanopettajille, mikä lähetettiin sähköisenä versiona ja siihen vastaamaan pääsi jaetun linkin kautta. Kyselyhaastattelulla oli tarkoituksena selvittää määrällisesti laajemmin kuntatasolla liikunnanopettajien näkemyksiä motorisesti heikkojen oppilaiden opetuksen nykytilanteesta ja tarpeista. Kyselyhaastattelu soveltui tutkimusmenetelmäksi tässä tutkimuksessa, koska se on aikaa säästävää tapa kerätä tietoa suuremmalta joukolta tutkittavia, ja tulosten käsittelyyn avuksi on saatavilla valmiiksi kehiteltyjä tilastollisia analyysi- ja raportointimuotoja (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 195.) Sekä tutkittava ryhmä tutkimusongelman suhteen oli melko yhtenäinen.

Kyselyhaastattelun osa-alueita ovat kouluympäristö ja välineistö, liikuntatuntien suunnittelu, motoristen haasteiden tunnistaminen ja mahdollisuudet tukea motorisesti heikkoja oppilaita, sekä koettu tuen tarve. Kyselyhaastattelu sisälsi strukturoitujen kysymysten lisäksi myös

useamman avoimen kysymyksen/vastauskentän, mikä tarkoituksena oli tuoda tutkimuksen sisällönanalyysiin määrällisten lisäksi myös laadullisia piirteitä. Avointen kysymysten avulla mahdollistui tutkimuksen kannalta mahdollisesti olennaisten asioiden esiintulo, mitä ei osattu ottaa huomioon kyselyä tehdessä, ja mitkä eivät tulleet ilmi teemahaastatteluissa (Liite 4). Tutkimuksen luotettavuus parantunee myös tällä tavoin.

5.3 Teemahaastattelujen ja kyselytutkimuksen toteuttaminen

Teemahaastattelut tehtiin marraskuussa 2020 kahdelle Nurmijärven kunnan opettajalle, joista toinen oli alakoulun luokanopettaja ja toinen yläkoulun liikunnanopettaja. Molemmilla haastateltavilla oli yli kahdeksan vuoden työkokemus liikunnan opettamisesta, sekä liikunnan sivuaineopinnot suoritettu. Toinen haastateltavista valikoitui sattumanvaraisesti ja toinen tietoisesti liikunnanopetuksen laajan näkemyksen ja kokemuksen johdosta. Jälkimmäisen haastateltavan kokemuksista ja näkemyksistä analyysiin valikoitui pelkästään liikunnan opetuksen suunnitteluun, välineisiin, tiloihin ja liikunnan eriyttämisen toteuttamiseen liittyviä alakouluun yhdistettävissä olevia teemoja. Tutkimuseettisistä syistä opettajille annettiin tunnisteet A ja B analyysiin kirjattuihin sitaatteihin, millä pyrittiin varmistamaan, ettei haastateltavien henkilöllisyyttä pystytä tunnistamaan.

Kyselytutkimuksen aineisto koottiin toukokuussa 2021 ja siihen vastasi yhteensä 10 (arviolta $n=101$) henkilöä. Kysely lähetettiin luokanopettajille koulujen rehtoreiden avustuksella (Liite 2), joita pyydettiin välittämään viesti koulunsa 1-4-luokkalaisten liikuntaa opettaville luokanopettajille ja vastaamaan viestiin kuinka monelle välittivät viestin. Arvioitu vastausprosentti on 10 %, sillä täyttä varmuutta ei onnistuttu saamaan lähettivätkö kaikki rehtorit kyselyn opettajille, ja kuinka monelle. Kaksi rehtoria vastasi viestiin ja kertoi luokanopettajien määrän, joille välittivät saatekirjeen. Kyselyn päätyttyä koulujen rehtoreille soitettiin ja varmistettiin, kuinka monelle luokanopettajalle kysely lähti. Asia ei selvinnyt, joten määrät katsottiin Nurmijärven kunnan kotisivujen koulujen yhteystiedoista, mistä tein yhteenlaskun päätyen lukumäärään 101 1-4-luokkalaisten luokanopettajaa. Tutkimuslupa (Liite 1).

5.4 Aineiston analyysi

Teemahaastattelun aineisto analysoitiin induktiivisesti, eli aineistolähtöisesti teemoittelemalla sisältöanalyysin keinoin. Päätelmät ja löydökset, konkreettiset asiat, keinot ja haasteet, mitkä liittyvät motorisesti heikkojen lasten opetukseen, ohjaukseen ja tukeen, koodattiin lähes suoraan tallennetusta aineistosta ilman koko aineiston litterointia. Tein jo haastatteluvaiheessa tiivistyksiä ja tulkintoja, mitkä varmistin haastateltavilta (Hirsjärvi & Hurme 2006, 136-138.).

Kyselyhaastattelun vastausten jäädessä vähäiseksi, määrällisten kysymysten vastausten analyysi toteutettiin strukturoitujen kysymysten osalta Google Formsin automaattisesti luomilla piirakka- ja pylväsdiagrammein. Kaksi pylväsdiagrammia luotiin Excelissä, sillä Google Formsin luomat versiot olivat vaikealukuiset. Laadullisten vastausten tulosten analysointi tehtiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmällä. Vastauksia oli sen verran vähän, ja koska lähes kaikki vastaukset vastasivat tutkimuskysymykseen, kirjattiin ne suoraan tuloksiin. Ainoastaan yksi vastaus jäi pois, sillä vastaus ei liittynyt tutkimusongelmaan suoranaisesti, vaan käsitteli oppilaan diagnosoitua sairautta.

5.5 Toteutus

Opinnäytetyön aihealue valikoitu lokakuussa 2020 ja sitä tarkasteltiin yhteistyökumppanin kanssa tapaamisessa. Suunnittelu aloitettiin myös lokakuussa ja sen tueksi toteutettiin teemahaastattelut marraskuussa 2020. Suunnitelma palautettiin helmikuussa 2021 ja kyselyn suunnittelu tehtiin huhtikuussa 2021. Kyselyn esitestaus ajoittui toukokuulle 2021 ja kyselyä muokattiin testauksessa tulleiden korjausehdotusten mukaisesti. Tämän jälkeen kysely lähetettiin luokanopettajille. Tulosten analyysi ajoittui toukokuun loppuun, minkä jälkeen työ esitettiin ja kesäkuun 2021 alussa työ julkaistiin.

Kuvio 3: Opinnäytetyöprosessin kulku.

6 Tutkimustulokset

6.1 Teemahaastatteluiden tulokset

Kysymykseen ”Oletko kohdannut oppilaita, joilla on motorisia haasteita?”. Alakoulun luokanopettaja kertoi kohtaavansa heitä melkein jokaisella luokalla. Tässä kohtaa analyysin ulkopuolelle jäi yläkoulun liikunnan opettajan vastaus aihepiirin rajauksen takia.

A: ”No kyl yleensä jokaisella luokalla on yks tai kaks, jos on iso luokka ni enemmänki.. ..on semmosia lapsia et kun ne ekalla luokalla heittää palloa niin tulos on 2m tai et ollaan tokalla luokalla ja ei tennispalloa saa kiinni.”

Kysymykseen Onko liikuntavälineitä tarpeeksi ja monipuolisesti? Molemmat haastateltavat kokivat, että liikuntavälineitä on hyvin omassa koulussaan. Tosin joidenkin koulujen tilojen puute mietitytti toista vastaajista.

A: ”Meil on aika hyvä tilanne välineissä”

B: ”Meiän koulussa on välineitä hyvin.. ..mut varmaan tilan puute, et toisissa kouluissa, kuinka sali on käytössä, eli kuinka monta ryhmää on päällekkäin, tai minkä kokoinen se liikuntasali on.”

Kysymykseen ”Onko oppilailla omat liikuntavaatteet ja välineet yleensä mukana?”

Vastauksessa nousi vanhempien toiminnan ja asennoitumisen haaste.

A: ”..välillä on oikeesti haastetta niiden oppilaiden omien liikuntavarusteiden kanssa, et sit joskus voi joku tekeminen niinku kaatuu siihen et just monelta puuttuu ne sukset ja ei voi välttämättä niinku velvottaa et niit on ja koululla ei oo sit tarjota mitään järkevää lainavarastoa tai niilt ketkä ei ole kauheen innostuneita liikkumaan niin unohtuu ne liikkakengät sit harvinaisen usein ja meillä sit niinku saliin ei käytännössä asiaa ilman liikkakengiä koska sit on pieni riski et sielt tulee joku tikku jalkaan.”

A: ”Vanhemmilla pitäis olla semmonen ajatus et se liikunta on tärkeätä, et sit niin ku moni perhe ei välttämättä kato niit liikuntatavaroita lapselle mukaan tai jos ne on joskus unohtunu ni se ei heidän mielestään oo mikään ongelma, et usein lapsi itse huolehtii siitä et ne liikuntatavarat on mukana.”

Kysymykseen Mitä keinoja/työvälineitä liikuntatunneille toivoisit, puuttuuko mitään?” Toinen vastaajista koki tarvitsevansa liikunnan eriyttämiseen vinkkejä, ja toinen liikunnallista opetusmateriaalia. Tässä kohtaa nousi esille Taitoc taito- ja valmennuskonsepti, mikä päättyi

kyselylomakkeeseenkin juuri siitä syystä, että haluttiin saada tietoa käyttäkö opettajat sitä työssään.

A: ”Liikunnan eriyttäminen on niinku sellanen mitä kaikki varmaan jollain määrin tekee koska se on pakko.. mut se on vähän sellasta sanatonta tai kirjottamatonta tietoa.. vinkkejä siihen ei mun mielestä niin kun kauheen helposti oo tarjolla verrattuna siihen et kaikkii leikkejä on loputtomiin.”

B: ”Kyl meilt puuttuu semmonen liikunnallinen opetusmateriaali, kun aattelet vaikka matikkaa, niin sitä on siis pilvin pimein saatavilla.. mut liikuntaan niin.. ..se opetusmateriaali liikuntatunnille on oman aktiivisuuden varassa.”

B: ”.. Taitoc -taitovalmennuskonsepti, siin on siis olisko nelisen sataa erilaista niin kun motorisia perustaitovideoita, ja sit tavallaan sitä kauttaluokanopettaja joka ei vaikka nyt osaa jotain vaikka nyt tälläsiä hyppyjä, pomppuja, kuperkeikkoja tai muita, niin se voi laittaa sinne saliin vaikka 20 pädiä ja se voi avata sen Taitocin sieltä ja sit laittaa tietyn videon pyörimään ja sit se lapsi voi mennä siihen pisteelle ite ja klikata ja kattoa vaikka sen etuperinkuperkeikan, sen visuaalisen oikean mallin siitä.”

Kysymykseen ”Miten motorisesti heikkojen oppilaiden tukeminen toteutuu? (Yleinen-, tehostettu-, ja erityinen tuki)” Vastauksessa nousi liikunnan eriyttäminen, ja yhteistyö huoltajien kanssa. Tiedon kulussa kouluterveydenhuollon ja kodin välillä koettiin haasteita. Tämän kysymyksen kohdalla jätin yläkoulun liikunnanopettajan vastauksen ulos aiheen rajauksesta johtuen.

A: ”En oo törmännyt vielä yhteenkään oppilaaseen kenellä olisi tehostettu tuki tämmösen liikunnallisen motorisen tuen tarpeen takia.. ..sit se lähtee yleensä sit niinku toiminnan ohjauksen tai tämmösistä kognitiivisista vaikeuksista.. ..voi olla että koululla ei ole sit ihan varmaa tietoa et mitä ne tutkimustulokset on (oppilaasta tehdyt).. ja en mä oo niistä ikinä saanut mitään tietoa.. ..ja noissakin on välillä se että kuka saa kertoa ja kenelle mitä ja mikä katsotaan olennaiseksi tiedoksi.”

A: ”No tottakai yritetään eriyttää, jos on esimerkiksi jotain erilaisia pisteitä niin voi sanoo että kun pomputetaan tätä palloa niin voi ottaa isomman pallon jos tällä pienemmällä pallolla on vaikeeta ..tai välkällä pyytää yksittäistä oppilasta et katotaanko tätä kuperkeikkaa nyt niin kun kahdestaan.. tai sit laittaa kotiin viestin että koittakaa treenata tätä päällä seisontaa kotona kun oppilasta hirveesti harmittaa kun hän ei osaa tätä.”

Kysymykseen ”Miten eriyttäminen onnistuu liikunnanopetuksessa?” Alakoulun luokanopettaja koki eriyttämisessä haasteita.

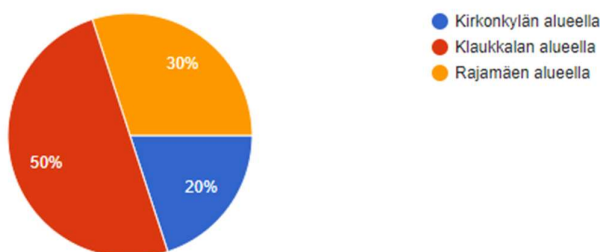
A: ” ..mut se on kyl tosi hankalaa kun ei halua niinkun leimata ja sit niinku välillä se menee siihen et pikkusen katotaan läpi sormien jos joku ei jostain suoriudu koska sit se on suurempi paha jos siitä nostaa metelin. .. et jos on oikeesti henkilö joka ei saa palloa kiinni niin ei tohon oo sit oikeen tarjota työkaluja.. ..et se on tosi paljon oman kekseliäisyyden varassa.”

”millä tavalla saisi eriytettyä peliä et kaikki pysyis liikkeessä. ..se on tosia vaikeeta et miten hienovaraisesti jakais sen niin että sit saisi pelikokemuksia niillekin ketkä ei ole niin taitavia vielä, et ne pääsis oikeesti sit kehittää niitä taitoja.”

6.2 Kyselytutkimuksen tulokset

Kyselytutkimukseen tuli vastauksia 10 (arv. n=101), joten vastausprosentti oli 10 %. Vastaaajista naisia oli yhdeksän ja miehiä oli yksi, ja vastaaajista yhdeksän on opettanut koululiikuntaa yli 8-vuotta, ja yksi 2-4-vuotta. Vastaaajista neljän koulu sijaitti Klaukkalan alueella, kolmen Rajamäen alueella ja kahden Kirkonkylän alueella (Kuvio 4). Vastauksista yhdeksän tuli kyselyn vastaus aikana 7.-21.5 ja yksi vastaus tuli 26.5, mikä pääsi mukaan tuloksiin.

Kouluni sijaitsee
10 responses

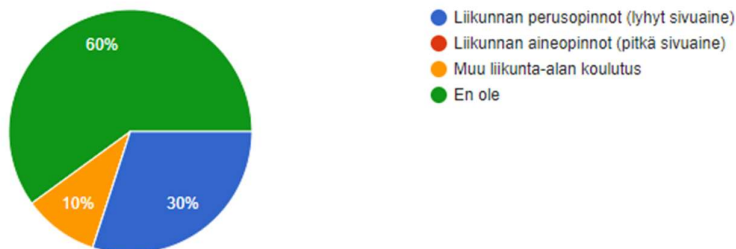

Kuvio 4: Koulun sijainti.

Vastanneista seitsemän ei ollut erikoistunut opinnoissaan liikunnan opetukseen, kaksi oli suorittanut liikunnan perusopinnot (lyhyt sivuaine) ja yhdellä oli muu liikunta-alan koulutus suoritettuna (Kuvio 5).

Olen erikoistunut opinnoissani liikunnan opetukseen

10 responses

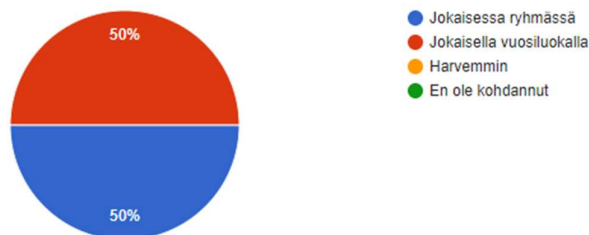

Kuvio 5: Luokanopettajien liikuntaan erikoistuminen opinnoissaan.

Jokainen vastaajista kohtasi liikunnan opetuksessaan oppilaan/oppilaita, joilla on selvästi tunnistettavia haasteita motorisissa perustaidoissa, viisi vastaajista havaitsi heitä jokaisella vuosiluokalla ja viisi jokaisessa ryhmässä (Kuvio 6).

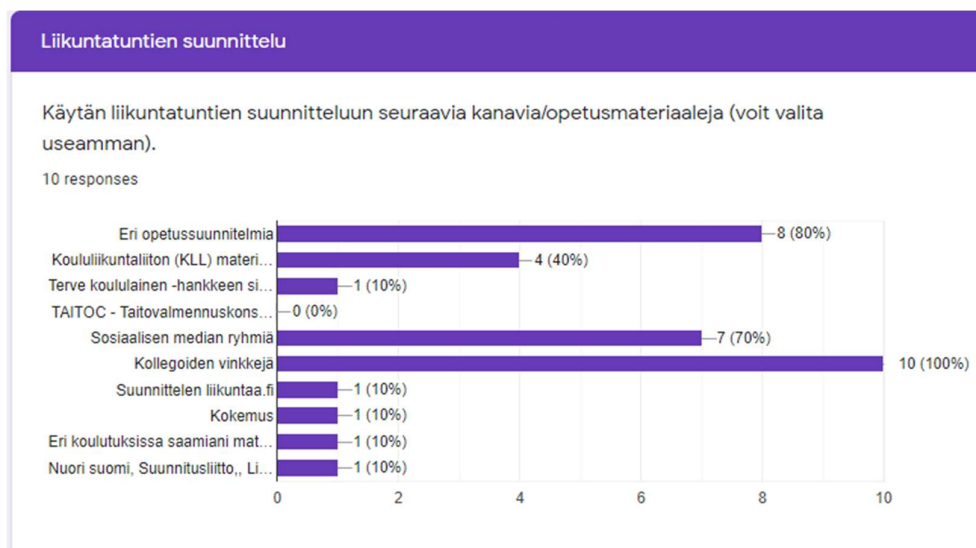
Kohtaan liikunnan opetuksessa oppilaan/oppilaita, joilla on selvästi tunnistettavia haasteita motorisissa perustaidoissa

10 responses

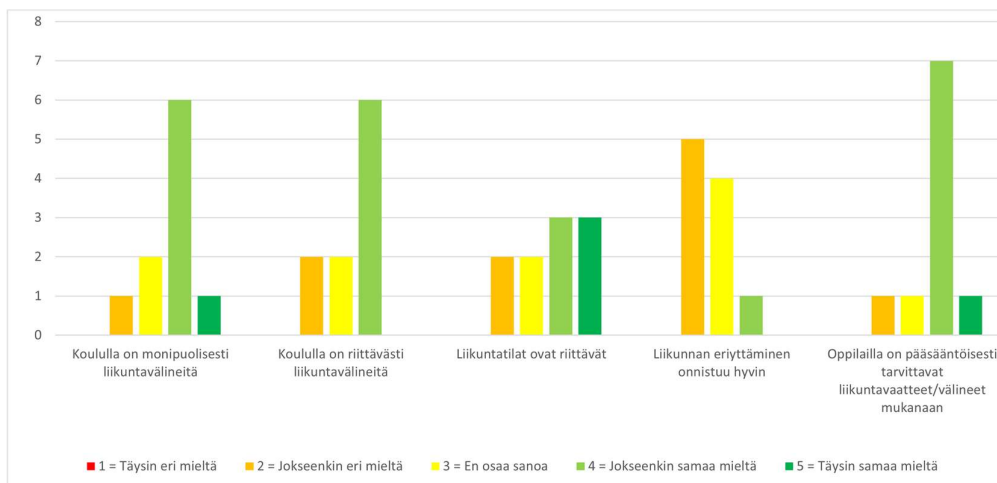
Kuvio 6: Motorisesti heikkojen oppilaiden tunnistaminen opetuksessa.

Kysymykseen ”Käytän liikuntatuntien suunnitteluun seuraavia kanavia/opetusmateriaaleja (Voit valita useamman).” Vastaajista kaikki hyödyntävät kollegoiden vinkkejä, kahdeksan käytti eri opetussuunnitelmia, seitsemän vastaajaa hyödynsi sosiaalisen median ryhmiä, neljä Koululiikuntaliiton materiaaleja. Kokemusta, koulutusmateriaaleja, Suunnittelen liikuntaa.fi, Nuori suomi, liikkuva koulu ja Sporttipankki mainittiin jokainen kerran. Kukaan vastaajista ei käyttänyt TAITOC-Taitovalmennuskonseptin materiaaleja (Kuvio 7).

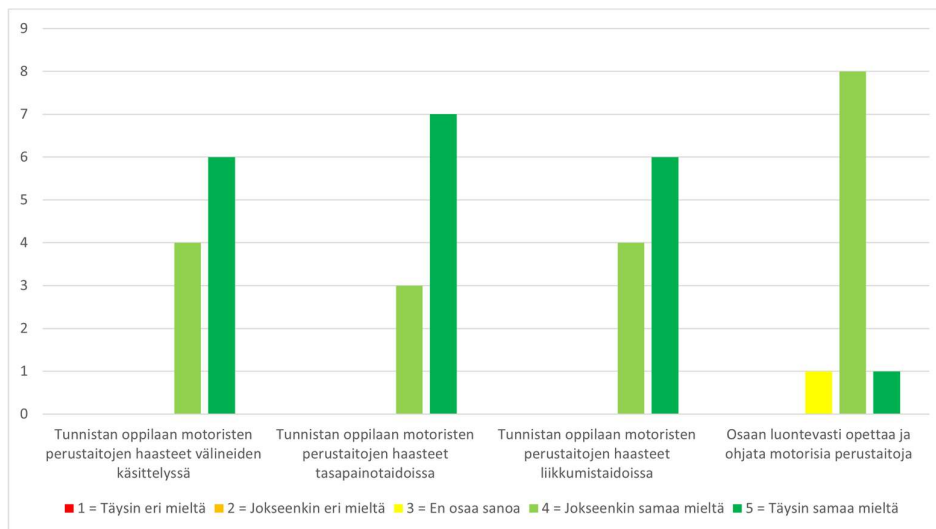
Kuvio 7: Liikuntatuntien suunnittelun materiaalit ja kanavat.

Kysymykseen, missä arvioitiin Likertin asteikolla 1-5 (1-Täysin eri mieltä 5= Täysin samaa mieltä) liikuntatuntien tiloja, välineistöä ja liikunnan eriyttämistä. Kuusi vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, että koululla on monipuolisesti ja riittävästi liikuntavälineitä. Kaksi vastaajaa oli väitteestä jokseenkin erimieltä. ”Liikuntatilat ovat riittävät”-väitteeseen tuli eniten hajontaa, missä kolme oli väitteestä täysin samaa mieltä, kolme jokseenkin samaa mieltä, kaksi ei osannut sanoa, ja kaksi olivat väitteestä jokseenkin eri mieltä. Väitteeseen ”Liikunnan eriyttäminen onnistuu hyvin”, viisi vastaajista oli väitteestä jokseenkin eri mieltä, neljä ei osannut sanoa ja yksi vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä. Väitteestä ”Oppilailta on pääsääntöisesti tarvittavat liikuntavaatteet ja välineet mukanaan” seitsemän oli jokseenkin samaa mieltä (Kuvio 8).

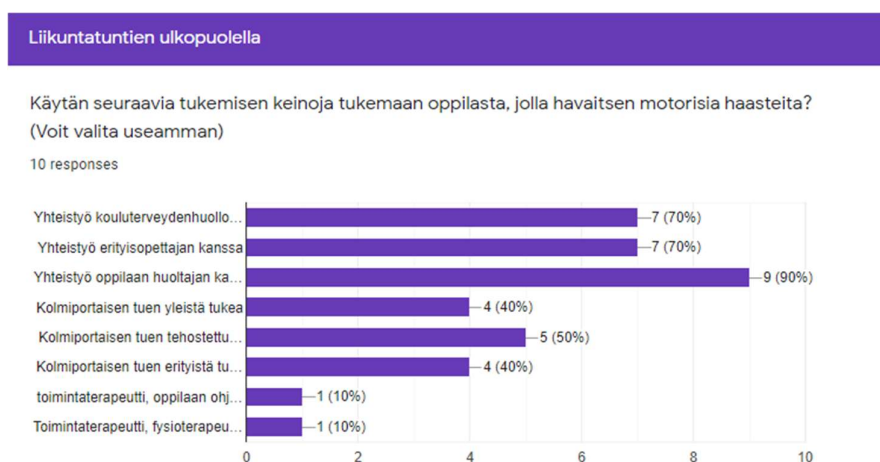
Kuvio 8: Liikuntatuntien opetuksen välineet, tilat ja oppilaiden liikuntavälineet.

Motoristen perustaitojen haasteet liikumistaidossa ja välineenkäsittelyssä tunnisti kuusi vastaajaa ollen täysin samaa mieltä väitteen kanssa, ja jokseenkin samaa mieltä oli neljä vastaajista. Tasapainotaitojen haasteiden tunnistamisessa seitsemän oli täysin samaa mieltä ja kolme jokseenkin samaa mieltä. Väitteeseen ”Osaan luontevasti opettaa ja ohjata motorisia perustaitoja, kahdeksan vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä. (Kuvio 9).

Kuvio 9: Motoristen perustaitojen haasteiden tunnistaminen ja ohjaaminen.

Kysymykseen ”Käytän seuraavia tukemisen keinoja tukemaan oppilaita, joilla havaitsen motorisia haasteita (liikuntatuntien ulkopuolella)?”, yhdeksän valitsi yhteistyön oppilaan huoltajien kanssa, seitsemän yhteistyön kouluterveydenhuollon ja erityisopettajan kanssa, viisi käyttää kolmiportaisen tuen tehostettua tukea, neljä kolmiportaisen tuen yleistä- tai erityistä tukea. (Kuvio 10).

Kuvio 10: Tukemisen keinot liikuntatuntien ulkopuolella.

Kysymykseen ”Koetko tarvitsevasi tukea motorisesti heikompien oppilaiden ohjaamisessa liikuntatunnilla? (Kerro myös tarkennusta missä asioissa koet tuen tarvetta.)” Vastauksista päätyi analyysin yhdeksän, sillä yksi vastauksista ei vastannut tutkimuskysymykseen liittyessään oppilaan toimintakykyä rajoittaneeseen diagnosoituun sairauteen ja sen huomioimiseen koululiikunnassa. Vastaaajista 6 toi esiin tarpeen toisen aikuisen/ohjaajaan tarpeesta liikuntatunnilla.

” On hyvä, jos ryhmässä useampi aikuinen.”

”En juurikaan.”

” Tarvitaan enemmän aikuisia, että pystyy ohjaamaan monentasoisia oppilaita.”

” Aika ei yhdeltä aikuiselta riitä kaikkeen tukeen.”

”En koe.”

” Lisäaikuisesta ei olisi haittaa.”

” Liikuntatunnilla on vaikea olla tukemassa fyysisesti/ tai eriytettyjä ohjeita antamassa tuen tarpeessa olevaa oppilasta, koska ryhmät ovat isoja eikä voi keskittyä vain yhteen oppilaaseen, on huomioitava koko ryhmää. koulunkäynnin ohjaajan tuki olisi tarpeen liikuntatunneillakin.”

” en”

” Olisi hienoa, jos koulunkäynninohjaaja voisi ainakin joillain tunneilla hyödyntää liikuntatunneilla, jotta ryhmää voisi jakaa ja olisi parempi mahdollisuus tukea heikompia oppilaita.”

Kysymykseen ”Koetko pystyväsi tukemaan motorisesti heikompia oppilaita liikuntatunnin ulkopuolella? (Esimerkiksi yhteistyö kouluterveydenhuollon tai huoltajien kanssa.)” Vastaaajista viisi koki pystyvänsä tukemaan motorisesti heikkoja lapsia ja tarvittaessa olemaan yhteistyössä vanhempiin tai terveydenhuoltoon. Vastaaajista neljä koki tukemisen haasteelliseksi suuren ryhmäkoon tai muiden opetustöiden rinnalla.

” Erytisopettajan pitämät ..tunnit ovat auttaneet motorisesti heikompia oppilaita..”

” Tarvittaessa olen yhteydessä vanhempiin tai terveydenhuoltoon.”

”kyllä”

” Jonkin verran.”

” Motoristen taitojen tukeminen jää usein muiden taitojen tukemisen ”varjoon” ajan ja resurssien puutteen vuoksi.”

” Normaalisissa koulupäivässä kyllä, jos vain olen aina tilanteessa paikalla”

”*En. Suositella liikuntaharrastusta.*”

”kyllä”

” Kyllä, mikäli vanhemmat ottavat vastuun lapsensa ohjauksesta.”

7 Johtopäätökset

Vastausten perusteella liikuntatuntien eriyttämisessä koettiin eniten haasteita, sekä puolet luokanopettajista toivoi liikuntatunnille toista aikuista/koulunkäynninohjaajaa avukseen. Oppilaiden motoristen perustaitojen haasteet tunnistettiin hyvin, sekä motoristen perustaitojen opettaminen ja ohjaaminen koettiin luontevaksi.

Tutkimuskysymyksiin löydettiin seuraavia vastauksia: ”Miten motorisesti heikon oppilaan ohjaus onnistuu koululiikunnassa?”. Motorisesti heikon oppilaan ohjauksessa korostuu liikunnan eriyttäminen, mikä sijoittuu yleisen tuen piiriin ja missä tavoitteena on mahdollistaa osallistumisen ja onnistumisen kokemuksia jokaiselle oppilaalle (POPS 2014, 149). Väitteeseen ”Liikunnan eriyttäminen onnistuu hyvin” vain yksi vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä. Muut yhdeksän olivat jokseenkin eri mieltä tai eivät osanneet sanoa. Tämä viittaa siihen, että motorisesti heikkojen oppilaiden ohjauksessa saattaa olla haasteita. Teemahaastattelun vastauksissa nousi myös liikunnan eriyttämisen haasteet. Kyselytutkimuksen kysymyksenasettelussa oli epäselvyys, sillä yleinen, tehostettu ja erityinen tuki toteutetaan yleisesti liikuntatunnin yhteydessä, eikä liikuntatunnin ulkopuolella. Joten tähän tutkimuskysymykseen ei mahdollisesti onnistuttu saamaan kyselylomakkeen avulla luotettavaa vastausta.

Tutkimuskysymykseen ”Minkälaista tukea motorisesti heikko oppilas saa koulussa? (perusterve, ei diagnoosia)”, pyrittiin vastaamaan tukemisen keinojen kysymyksellä, missä suurimmaksi tuen keinoksi nousi yhteistyö oppilaan huoltajan kanssa. Yleisesti eri tukemisen keinoja käytettiin laajasti. Noin puolet vastaajista valitsi kolmiportaisen tuen keinot (mitkä kuuluivatkin liikuntatunnille, eikä liikuntatunnin ulkopuolella tapahtuvaksi).

Tutkimuskysymykseen ”Minkälaista tukea alakoulun luokanopettaja kokee tarvitsevansa työhönsä motorisesti heikkojen lasten tukemiseen liikunnanopetuksessa?”, pyrittiin löytämään

vastauksia avointen kysymysten avulla. Vastauksista nousi tarve toisen aikuisen/koulunkäynninohjaajan läsnäolosta liikuntatunnilla.

8 Pohdinta

Pääsin kevään aikana erääseen Klaukkalassa sijaitsevaan alakouluun havainnoimaan ja ohjaamaan useampaa ryhmää liikuntatunneilla sijaisen roolissa, ja päällimmäisenä ajatuksena jäi riittämättömyyden tunne. Tuntui lähes mahdottomalta keskittää ajatuksia ja katsetta yhtä oppilasta kohtaa yli 30 sekuntia kauempaa. Yhden liikuntatunnin aikana ehtii tapahtua todella paljon asioita ja tilanteita monella eri tasolla. Oli välien selvittelyä ja alkaviin kivoihin puuttumista, joku satutti varpaansa, joku lähti käymään vessassa, toinen ei jaksanut keskittyä ja leikin sääntöjen kertaamiseen meni aikaa, yhdellä oli liikuntarajoite ja hänelle piti keksiä jotain soveltavaa liikuntaa, toinen rupesi mököttämään, kun hänet poltettiin polttopallossa heti pelin alussa, lista on pitkä. Kaiken tämän aikana ja keskellä tulisi pitää huolta oppilaiden turvallisuudesta, positiivisesta ja toista kunnioittavasta ilmapiiristä ja ryhmähengestä, järjestellä liikuntavälineitä paikoilleen ja pois, sekä ennen kaikkea havainnoida, tukea, ohjata ja kannustaa jokaista yksilönä. Ja kaikki tämä noin 45min aikaikkunassa.

Tilanne on toki täysin erilainen silloin kun kyseessä on luokan oma luokanvalvoja, joka on tehnyt tuntisuunnitelman, tuntee oppilaat ja heidän yksilölliset tarpeensa. Kuitenkin tämän kyselytutkimuksen tulosten perusteella monet kokeneet ja pitkään opettajana toimineet kokevat liikunnan eriyttämisessä joitakin haasteita, sekä suurin osa vastanneista toivoi toisen aikuisen läsnäoloa ohjauksessa.

Opettajien kokemuksista liikunnan opettamisen eriyttämisestä, oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioimisesta ja tuen toteutumisesta on tehty pro gradu tutkimuksia viime vuosina (Kunnala 2020; Lönnroth 2017). Tutkimustuloksissa liikuntatuntien suunnittelu, toteutus ja ohjaajien riittävä määrä nähtiin merkittävänä tekijänä tukemisen mahdollistamisessa (Lönnroth 2017). Liikunnanopetuksen tavoitteissa jokainen oppilas tulisi huomioida yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ja mahdollistaa kaikille onnistumisen ja osallistumisen kokemuksia (POPS 2014, 149). Oppilasryhmien heterogeenisuus korostuu ja opetus on muuttunut selvästi aikaisemmasta (Kunnala 2020, 36-37). Resurssien riittämättömyys nousi tutkimuksissa vahvasti, ja pelkona onkin, ettei yksilöllinen tukeminen liikunnanopetuksessa toteudu tavoitteiden mukaisesti. Koulutuksen riittämättömyys koetaan myös aiheuttavan haasteita yksilöllisen opetuksen laadukkuuden ja tavoitteellisuuden suhteen (Lönnroth 2017, 8).

Peruskoulun alaluokkien liikunnanopetuksen tavoitteisiin pääseminen motorisesti heikkojen oppilaiden kohdalla mietityttää. Tähän ryhmään tulisi ja kannattaisi satsata enemmän, jotta

kaikki liikunnassa tukea tarvitsevat oppilaat saisivat heille lakisääteisesti kuuluvaa tukea. Tuki osaltaan mahdollistaisi onnistumisen kokemuksen ja osallisuuden myötä liikuntasuhteen kehittymistä ja vahvistumista kohti aktiivisen ja liikunnallisen elämäntyyliin omaksumista.

Tukimuotojen kehittäminen ja vahvistaminen nähdään tärkeänä myös valtion tasolla, nimittäin Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 6,2 miljoonan tuen esi- ja perusopetuksen oppimisen ja inklusion kehittämiseksi vuosille 2020-2021. Missä tavoitteena on lisätä kuntien mahdollisuuksia tuottaa ”*oppimisen ja koulunkäynnin tukeen sekä inklusion toimeenpanoon liittyviä matalan kynnyksen palveluita.*” (Valtioneuvosto 2020a). Avustuksella tavoitellaan myös kolmiportaisen tuen rakenteen selkiyttämistä ja vahvistamista (Valtioneuvosto 2020a). Myös tänä vuonna myönnetty 13 miljoonaa euroa osoitettiin varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen, sekä inklusion kehittämiseen. Avustuksen tavoite on varmistaa, että jokainen lapsi saa tarvitsemaansa tukea varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa (Valtioneuvosto 2020b).

8.1 Tutkimuseettiset kysymykset ja luotettavuus

Haastateltavien henkilöiden vastaukset käsiteltiin nimettöminä ja henkilöllisyys turvattiin, niin ettei vastauksista pysty tunnistamaan haastateltavaa. Tutkimukseen osallistuville annettiin avoimesti tietoa tutkimuksen tavoitteista, keinoista ja toteutuksesta, sekä haastattelussa kysyttiin vain tutkimukselle oleellisimpia tietoja. Teemahaastatteluiden alussa pyysin nauhoituslupaa haastateltavilta ja kerroin että kaikki vastaukset käsitellään nimettömästi. Kaikki tutkimusta varten kerätty materiaali säilytettiin ja tuhottiin asianmukaisesti heti kun opinnäytetyöprosessi valmistui, eikä materiaalia käytetty mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin tähän tutkimukseen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131). Pyrin tekemään Kyselyhaastattelun mahdollisimman kevyeksi ja selkeäksi lisäämään vastaamishalua (KvantiMOTV 2010) ja näin luotettavuutta, mutta vastaamishalu jäi silti vähäiseksi.

Tutkimuksen heikkouksia on työn tekeminen yksin, joten tutkimus- ja haastattelukysymykset, sekä tutkimusaineiston analyysitulokset vaikuttavat väistämättä tutkimustulosten muodostumiseen, ja sitä kautta tutkimuksen toistettavuuteen. Pyrin suhtautumaan työhön mahdollisimman objektiivisesti, mutta tutkimuksen painottuessa laadulliseen tutkimuksen puolelle, vastausten tulkintaan vaikuttanee väistämättä tutkijan, eli tulkitseijan yksilötekijät (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136), tässä tapauksessa esimerkiksi ikä, kokemus ja asema suhteessa tutkimusjoukkoon, opiskelijana suuri arvostus luokanopettajia kohtaan. Koen silti, että vahva kiinnostus tutkimusongelmaa kohtaan ja tahto ymmärtää kokonaisuuden palasia ohjasi tulkintaani kohti objektiivisuutta.

Kyselyn ajoitus toukokuulle oli todennäköisesti ajankohtana huono opettajien lukuvuoden arviointikiireiden ja koronatilanteen takia. Kyselyn vastausprosentti olisi voinut olla mahdollisesti parempi eri ajankohtana toteutettuna. Vastausten vähäinen määrä laskee

tutkimuksen luotettavuutta. Näin jälkikäteen huomattuna kysymysten selkeyteen olisi pitänyt kiinnittää entisestään huomiota. Vaikka kyselyhaastattelu kävi yhteensä kolmella eri henkilöllä testikierroksen, joista yksi oli tutkimusjoukkoon kuuluva, jäi sinne silti virheellinen kysymys. Kolmiportaisen tuen vaihtoehdot eivät kuulu liikuntatuntien ulkopuolelle, vaan tukimuodot toteutetaan pääsääntöisesti liikuntatunneilla, varsinkin yleinen tuki. Näin ollen kyselyn tulosten luotettavuutta tarkasteltaessa kahden kysymyksen vastauksista on selvästi löydettävissä ristiriita. Kysymyksessä ”Käytän seuraavia tuen keinoja tukemaan oppilasta, jolla havaitsen motorisia haasteita (Voit valita useamman)”, viisi vastaajista valitsi kolmiportaisen tuen tehostettua tukea, ja neljä vastaajista valitsi kolmiportaisen tuen erityistä tukea. Erityisen tuen kohdalla oppilas on oikeutettu saamaan erityisopetusta, mikä tapahtuu ensisijaisesti omassa ryhmässä, ja tehostettua tukea saava oppilas on oikeutettu muun muassa osa-aikaisesti toteutettuun erityisopetukseen (POPS 2014, 61, 64) inklusioperiaatteen mukaisesti. Nämä tukimuodot mahdollistavat koulunkäynninavustajan avun opetuksessa. Kuitenkin avoimen vastauksen kysymyksessä ”Koetko tarvitsevasi tukea motorisesti heikompien oppilaiden ohjaamisessa liikuntatunnilla? (kerro myös tarkennusta missä koet tuen tarvetta.)”, kuuden vastaajan vastauksista nousi tarve toisesta aikuisesta ryhmässä. Mahdollisesti ”tuen keinojen” kysymys on käsitetty väärin, tai sitten tukimuotoja sovelletaan eri tavalla, kuin mikä on tarkoitus, ja erityisopetus ei aina toteudu liikunnanopetuksessa.

Opinnäytetyön teoriapohjan luotettavuutta pyrittiin lisäämään valitsemalla tuoreimpia (vuosilta 2010-2020) tutkimustietoa suomen- ja englanninkielisistä lähteistä. Teoriapohjassa käytin lähteinä vakiintuneita teoksia ja mahdollisuuksien mukaan uusimpia painoksia.

8.2 Jatkotutkimusideat ja kehitysehdotukset

Jatkotutkimuksia pohdittaessa tulee väistämättä ensimmäisenä ajatuksiin interventiotutkimus toisen ohjaajan sisällyttämisestä liikuntatunneille tukemaan eriyttämistä. Aiheellista varmasti olisi myös tutkia huoltajien ja oppilaiden näkemyksiä, mitä tukea he kaipaisivat motoristen taitojen tukemiseksi.

Kehitysehdotuksina TAITOC-Taito- ja Taitovalmennuskonseptista tiedottaminen ja/tai koulutus liikunnanopettajille, jotta mahdollisimman moni voisi hyödyntää sitä tarvittaessa liikunnanopetuksessaan. Myös täydennyskoulutuksesta, missä teemana liikunnan eriyttäminen, voisi olla hyötyä varsinkin niille opettajille, jotka eivät ole erikoistuneet liikunnan opetukseen.

Syksyn liikuntakerhoja suunniteltaessa olisi hyvä huomioida erityisesti ensimmäisen luokan aloittaneet oppilaat, joilla on motorisia haasteita, jolloin tuki tulisi mahdollisimman oikea-aikaisesti. Kaikki kyselyyn vastanneista kertoivat kohtaavansa jokaisella vuosiluokalla tai jokaisessa ryhmässä motorisesti heikon/heikkoja lapsia, myös Asunta (2018, 17) arvioi

väitöstutkimuksessaan, että keskimäärin jokaisella peruskoulun alaluokalla on muutama oppilas, kenellä on motorisen oppimisen vaikeuksia. Varsinkin Nurmijärven kunnan isommissa kouluissa, missä vuosiluokkia saattaa olla jopa 4-5, löytyisi oletettavasti useampia oppilaita, jotka voisivat hyötyä MOTO-kerhon tyylisistä tukimuodoista.

Lähteet

Painetut

Goodway, J. D., Ozmun, J. C. & Gallahue, D. L. 2020. Understanding motor development : infants, children, adolescents, adults. 8. painos. New York: McGraw-Hill Education.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2006. Tutkimushaastattelu - teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. painos. Helsinki: Tammi.

Jaakkola, T., Liukkonen J. & Sääkslahti A. (toim.). 2017. Liikuntapedagogiikka. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Jaakkola, T. 2016. Juokse, hyppää, heitä, ota koppi! Perusliikuntataitojen opettaminen lapsille ja nuorille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kauranen, K. 2011. Motoriikan säätely ja motorinen oppiminen. Liikuntatieteellinen seura ry. Tampere: Liikuntatieteellinen Seura ry.

Koski, P. 2017. Liikuntasuhde ja liikuntakasvatus. Teoksessa T. Jaakkola, Liukkonen J. & Sääkslahti A. (toim.). 2017. Liikuntapedagogiikka. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Shumway-Cook, A. & Woollacott, M.H. 2007. Motor control: translating research into clinical practice, 3 painos, Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia.

Tammelin, T, 2016. Liikunta. Teoksessa Rajantie, J., Heikinheimo, M. & Renko, M. (toim.). Lastentaudit. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 7. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Vuori, I., Taimela, T. & Kujala U. (toim.) 2013. Liikuntalääketiede. 3.-6. painos. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Sähköiset

Aadland, K.N., Moe, V.F., Aadland, E., Anderssen, S.A., Resaland, G. K. & Ommundsen, Y. 2017. Relationships between physical activity, sedentary time, aerobic fitness, motor skills and executive function and academic performance in children. *Mental Health and Physical Activity*, Volume 12. 2017. Pages 10-18. ISSN 1755-2966. Viitattu 29.5.2021.

<https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2017.01.001>.

(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1755296616300667>)

Asunta, P. 2018. Motorisen oppimisen vaikeuden tunnistaminen ja tukeminen kouluympäristössä. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 29.5.2021.

https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/59850/Piritta_Asunta_screen_korjattu.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Bolger, Lisa, Bolger, Linda, O'Neill, C., Coughlan, E., O'Brien, W., Lacey, S., Burns, C., & Bardid, F. (2020). Global levels of fundamental motor skills in children: a systematic review. *Journal of Sports Sciences*. 1-37. Viitattu 19.5.2020.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33377417/>

Cohen, K.E., Morgan, P.J., Plotnikoff, R.C., Barnett, L.M. & Lubans, D.R. 2015. Improvements in fundamental movement skill competency mediate the effect of the SCORES intervention on physical activity and cardiorespiratory fitness in children. *J Sports Sci*. 2015;33(18):1908-18. doi: 10.1080/02640414.2015.1017734. Epub 2015 Feb 26. PMID: 25716899. Viitattu 15.1.2021

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25716899/>

Geertsen, SS, Thomas, R, Larsen, M.N., Dahn, I.M., Andersen, J.N., Krause-Jensen, M., Korup V., Nielsen, C.M., Wienecke, J., Ritz, C., Krustrup, P. & Lundbye-Jensen, J. 2016. Motor Skills and Exercise Capacity Are Associated with Objective Measures of Cognitive Functions and Academic Performance in Preadolescent Children. *PLoS One*. Aug 25;11(8):e0161960. doi: 10.1371/journal.pone.0161960. PMID: 27560512. Viitattu 29.5.2021.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4999315/>

Guthold R., Stevens G.A, Riley L. M. & Bull F. C. 2019. Global trends in insufficient physical activity among adolescents: a pooled analysis of 298 population-based surveys with 1-6 million participants. *The Lancet Child & Adolescent* Vol.4 issue 1. 23-35.2020. Open AccessPublished:November 21. Viitattu 12.10.2020 :[https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(19\)30323-2](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(19)30323-2)

Haapala, E., Poikkeus, A.-M., Tompuri, T., Kukkonen-Harjula, K., Leppänen, P., Lindi, V. & Lakka, T. A. 2013. Associations of motor and cardiovascular performance with academic skills in children. *Medicine & Science in Sports & Exercise*. 2014.

DOI:10.1249/MSS.000000000000186 Viitattu 12.1.2021

<https://pdfs.semanticscholar.org/5293/cd42a821405ed0789e723217c3f2bf62b445.pdf>

livonen, S., Laukkanen, A., Haapala, E. & Reunamo, J. 2016. Motoristen taitojen kehitys. Tieteelliset perusteet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksille. Opetus- ja

kulttuuriministeriön julkaisuja. Viitattu 24.5.2021

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75406/OKM22.pdf#page=34>.

LIKES 2016. Liikkuva koulu. Aktiivisempia ja viihtyisämpiä koulupäiviä. Viitattu 12.10.2020

<https://www.liikkuvakoulu.fi/koulup%C3%A4iv%C3%A4n-aikainen-liikunta-ja-oppiminen>

LIKES 2018. Tulokortti 2018. Lasten ja nuorten liikunta Suomessa. Viitattu 10.11.2020

https://www.likes.fi/wp-content/uploads/2020/03/2776-tulokortti2018_FI_PDF_150.pdf

Lubans, D.R., Morgan, P.J., Cliff, D.P., Barnett, L.M. & Okely, A.D. 2010. Fundamental movement skills in children and adolescents: review of associated health benefits. *Sports Med.* 2010 Dec 1;40(12):1019-35. doi: 10.2165/11536850-000000000-00000. PMID: 21058749.

Viitattu 15.1.2021 <http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30031139/barnett-fundamentalmovement-2010.pdf>

Lönnroth, S. 2017. Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat yleisopetuksen liikuntaryhmässä Luokanopettajien kokemuksia liikunnanopetuksen toteutuksesta sekä arvioinnista. Helsingin yliopisto Kasvatustieteellinen tiedekunta. Opettajankoulutuslaitos Luokanopettajan koulutus Pro gradu -tutkielma. Viitattu 26.5.2021

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/191203/Gradu%2C%20Sara%20Lo%CC%88nrroth.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Kantomaa, M. T., Stamatakis, E., Kankaanpää, A., Kaakinen, M., Rodriguez, A., Taanila, A., Ahonen, T., Järvelin, M. R., & Tammelin, T. (2013). Physical activity and obesity mediate the association between childhood motor function and adolescents' academic achievement. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 110(5), 1917-1922. Viitattu 20.1.2021. <https://doi.org/10.1073/pnas.1214574110>

Kunnala, O. 2020. Liikunnanopettajien kokemuksia ja näkemyksiä oppilaan yksilöllisten tarpeiden huomioimisesta liikunnanopetuksessa. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma. Liikuntatieteellinen tiedekunta Jyväskylän yliopisto. Viitattu 26.5.2021

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/68975/URN%3ANBN%3Afi%3Ajyu-202005143181.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

KvantiMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto 2010. Kyselylomakkeen laatiminen.

Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 12.01.2021.

<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>

Opetushallitus 2021a. Kotiopetus. Viitattu 20.1.2021 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotiopetus#67eb0c23>

Opetushallitus 2021b. Liikkuva koulu - Lähde mukaan! Viitattu 12.10.2020
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/liikkuva-koulu-lahde-mukaan>

Opetushallitus 2016. OPS 2016. Liikunnan tukimateriaali. Viitattu 14.1.2021
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/166299_ops2016_liikunnan_tukimateriaalit.pdf

Opetushallitus 2021c. Liikunta perusopetuksessa - Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2, 3-6 ja 7-9. Viitattu 21.5.2021 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/liikunnan-opetuksen-tavoitteet-vuosiluokilla-1-2-3-6-ja-7-9>

Opetushallitus 2021d. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2, 3-6 ja 7-9. Viitattu 20.5.2021 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ohjaus-eriyttaminen-ja-tuki-liikunnassa-vuosiluokilla-1-2-3-6-ja-7-9>

Opetushallitus 2019. Move!-mittaukset 2019: Istuva elämäntapa näkyy etenkin lasten ja nuorten kehon liikkuvuudessa. Tiedote. Viitattu 22.1.2020
<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2019/move-mittaukset-2019-istuva-elamantapa-nakyy-etenkin-lasten-ja-nuorten-kehon>

Perusopetuslaki 1998/628 pykälä 31. Viitattu 20.1.2021
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

POPS, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Helsinki. Opetushallitus Viitattu 22.1.2020. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Rintala, P., Sääkslahti, A., & Iivonen, S. (2016). 3-10-vuotiaiden lasten motoriset perustaidot. Liikunta ja tiede, 53 (6), 49-55. Viitattu 12.1.2021.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/52620/rintalasaakslahtiivonenlt2016616tutkimusartikkelit.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Syvöja, H., Kantomaa, M., Ahonen, T., Hakonen, H., Kankaanpää, A., & Tammelin, T. 2013. Physical activity, sedentary behavior, and academic performance in Finnish children. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 45. (11). Viitattu 8.10.2020
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/45733>

THL 2020a. Lasten ja nuorten ylipaino ja lihavuus. Viitattu 13.1.2021
<https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lasten-ja-nuorten-ylipaino-ja-lihavuus>

THL 2020b. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA 2019.
<https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistaminen/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen-peruskouluissa-tea>

Valtion Liikuntaneuvosto 2019. Move!-mittaukset 2019: Istuva elämäntapa näkyy etenkin lasten ja nuorten kehon liikkuvuudessa. Viitattu 12.20.2020.

<https://www.liikuntaneuvosto.fi/2019/12/12/move-mittaukset-2019/>

Valtioneuvosto 2020. 6,2 miljoonaa oppimisen tuen ja inklusion kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa vuosille 2020-2021. Viitattu 29.5.2021. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/6-2-miljoonaa-oppimisen-tuen-ja-inklusion-kehittamiseen-esi-ja-perusopetuksessa-vuosille-2020-2021>

Valtioneuvosto 2021. Oppimisen tuen ja inklusion kehittämiseen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa 13 miljoonaa. Viitattu 29.5.2021 <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/oppimisen-tuen-ja-inklusion-kehittamiseen-varhaiskasvatuksessa-seka-esi-ja-perusopetuksessa-13-miljoonaa>

Vanttaja M., Tähtinen J., Zacheus T. & Koski P. 2017. Liikkumattomuuden jäljillä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 115. Unigrafia, Helsinki 2017
Viitattu 22.5.2021.

https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/liikkumattomuuden_jaljilla_verkko.pdf

Kuviot

Kuvio 1: Motoriset perustaidot (Gallahue ym. 2020, 316)	8
Kuvio 2: Motorisen kehityksen tiimalasimalli (mukaiillen Gallahue ym. 2020, 55).....	10
Kuvio 3: Opinnäytetyöprosessin kulku.	20
Kuvio 4: Koulun sijainti.	23
Kuvio 5: Luokanopettajien liikuntaan erikoistuminen opinnoissaan.	24
Kuvio 6: Motorisesti heikkojen oppilaiden tunnistaminen opetuksessa.	24
Kuvio 7: Liikuntatuntien suunnittelun materiaalit ja kanavat.	25
Kuvio 8: Liikuntatuntien opetuksen välineet, tilat ja oppilaiden liikuntavälineet.	25
Kuvio 9: Motoristen perustaitojen haasteiden tunnistaminen ja ohjaaminen.....	26
Kuvio 10: Tukemisen keinot liikuntatunnin ulkopuolella.....	26

Liitteet

Liite 1: Tutkimuslupa	40
Liite 2: Saatekirje opettajille	41
Liite 4: Kyselyhaastattelu	42

Liite 1: Tutkimuslupa

NURMIJÄRVEN KUNTA Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	VIRANHALTIJAPÄÄTÖS	343/13.00.00/2021
Opetuspäällikkö	09.03.2021	§ 39/2021

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Nurmijärven asianhallintajärjestelmässä.

Tutkimuslupa/ Motorisesti heikkojen lasten tukeminen Nurmijärven alakoulujen koululiikunnassa/ Johanna Tunttunen

Fysioterapian opiskelija Johanna Tunttunen opiskelee viimeistä vuottaan AMK Laureassa. Hän anoo tutkimuslupaa opinnäytetyönsä ”Motorisesti heikkojen lasten tukeminen Nurmijärven alakoulujen koululiikunnassa” aineiston keräämiseen.

Opinnäytetyön tutkimuksen tavoitteena on selvittää Nurmijärven kunnan alakoulujen liikuntaa opettavien opettajien näkemyksiä motorisesti heikkojen lasten tukemisen haasteista omassa työssään. Tutkimusongelma on motorisesti heikkojen alakouluikäisten lasten tukeminen ja ohjaaminen koululiikunnassa, mitä tarkastellaan liikuntaa opettavien luokanopettajien näkökulmasta. Työn tarkoituksena on löytää Nurmijärven kunnan liikuntaa opettaville alakoulun luokanopettajille keinoja ohjata ja tukea motorisesti heikkoja oppilaita. Tutkijan tavoitteena on päästä vähintään kahteen alakouluun havainnoimaan liikuntatiloja ja -välineitä, koulun tiloja sekä tekemään haastatteluja. Tutkimusaineisto on tarkoitus kerätä helmi- maaliskuun 2021 aikana ja opinnäytetyön valmistua toukokuussa 2021.

Tutkimuksessa sitoudutaan noudattamaan hyviä tutkimuseettisiä periaatteita aineiston keruussa ja säilyttämisessä sekä salassapitosäännöksissä. Kerättävä aineisto on luottamuksellista eikä henkilöitä pysty tunnistamaan tutkimuksesta. Haastatteluaineisto on ainoastaan hakijan omassa käytössä. Hakemuksen liitteenä on tutkimussuunnitelma.

Sivistyslautakunnan toimintasäännön 3.1.5 kohdan mukaan opetuspäällikkö päättää tutkimusluvan myöntämisestä tulosalueellaan.

Päätös

Päätän myöntää Johanna Tunttuselle tutkimusluvan opinnäytetyönsä ”Motorisesti heikkojen lasten tukeminen Nurmijärven alakoulujen koululiikunnassa” aineiston keräämiseen, sillä edellytyksellä, että tutkielman laatimisessa noudatetaan vaihtelun- ja salassapitosäännöksiä. Lisäksi edellytän, että valmis tutkielma toimitetaan ao. koulujen käyttöön.

Allekirjoitus

Kati Luostarinen
Opetuspäällikkö

Nähtävillä

Nurmijärven kunnan internetsivuilla 10.3.2021

Jakelu

Johanna Tunttunen (hakija) ja ao. koulut

Liite 2: Saatekirje opettajille

Hyvä Nurmijärven kunnan alakoulun luokanopettaja,

Olen viimeisen vuoden fysioterapian opiskelija Laurea AMK:sta ja työstän oppenäytetyötä, missä aiheena on motorisissa perustaidoissa heikkojen 1-4 -luokkalaisten oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen Nurmijärven kunnan alakoulun liikunnassa luokanopettajan näkökulmasta. **Kysely koskee siis vain niitä luokanopettajia, jotka ovat opettaneet/opettavat parhaillaan koululiikuntaa alakoulun 1-4 -luokkalaisten oppilaille.** Olen saanut opetuspäälliköltä luvan toteuttaa kyselyn, ja se lähetetään kaikille Nurmijärven kunnan alakoulun liikuntaa opettaville opettajille. Ymmärrän täysin, että vallitseva korona-aika on erittäin haastava ja kuormittava, mutta olisin erittäin kiitollinen, jos ehtisit vastaamaan tähän lyhyeen kyselytutkimukseen.

Tutkimuksen tarkoitus on saada teidän äännet kuuluviin, kuitenkin siten, että vastauksia ei voi yhdistää yksittäiseen vastaajaan tai koulun nimellä. Kaikki vastauksen tallennetaan nimettömänä sähköiseen muotoon ja tuhoetaan tutkimuksen valmistumisen jälkeen. Vastausten tietoja käytetään pelkästään tämän oppinäytetyön tutkimukseen, eikä niitä luovuteta eteenpäin. **Kyselyyn vastaaminen on tehty mahdollisimman vaivattomaksi ja aikaa siihen kuluu 2-5 minuuttia.**

Kyselyyn pääset osallistumaan tästä linkistä ---

Kysely on vastattavissa 21.5.2021 asti.

Halutessasi voit osallistua 50 euron hierontalahjakortin arvontaan, jolloin sinut ohjataan kyselyn jälkeen erilliselle arvontasivustolle, näin itse kyselyn vastaus tallentuu nimettömänä. Hierontalahjakortin maksan itse ja voit valita palveluntarjoajan joko Kirkonkylältä tai Klaukkalasta.

Tutkimustulosten ja oppinäytetyön julkaisu ajoittuu touko-kesäkuulle ja ne lähetetään myös Nurmijärven alakouluille.

Jokainen vastaus on tärkeä ja kiitän etukäteen!

Ystävällisin terveisin,
Johanna Tunttunen

Fysioterapiaopiskelija
Laurea AMK

Liite 4: Kyselyhaastattelu

Kysely motorisesti heikkojen 1–4-luokkalaisten oppilaiden tukemisesta koululiikunnassa.

* Required

Olen *

- Nainen
- Mies
- Muu

Opetan liikuntaa alakoulun 1-4 -luokkalaisille *

- Kyllä
- En

Kohtaan liikunnan opetuksessa oppilaan/oppilaita, joilla on selvästi tunnistettavia haasteita motorisissa perustaidoissa *

- Jokaisessa ryhmässä
- Jokaisella vuosiluokalla
- Harvemmin
- En ole kohdannut

Kouluni sijaitsee *

- Kirkonkylän alueella
- Klaukkalan alueella
- Rajamäen alueella

Työkokemukseni liikunnanopetuksessa *

- Alle 2 vuotta
- 2-4 vuotta
- 5-7 vuotta
- Yli 8 vuotta

Olen erikoistunut opinnoissani liikunnan opetukseen *

- Liikunnan perusopinnot (lyhyt sivuaine)
- Liikunnan aineopinnot (pitkä sivuaine)
- Muu liikunta-alan koulutus
- En ole

Next

Liikuntatuntien suunnittelu

Käytän liikuntatuntien suunnitteluun seuraavia kanavia/opetusmateriaaleja (voit valita useamman). *

- Eri opetussuunnitelmia
- Koululiikuntaliiton (KLL) materiaaleja
- Terve koululainen -hankkeen sivustoa
- TAITOC - Taitovalmennuskonseptin materiaaleja
- Sosiaalisen median ryhmiä
- Kollegoiden vinkkejä

Back

Next

Liikuntatuntien aikana

Valitse näkemyses mukaisesti asteikolla 1-5 (1= Täysin eri mieltä, 2 = Jokseenkin eri mieltä, 3 = En osaa sanoa, 4 = Jokseenkin samaa mieltä, 5 = Täysin samaa mieltä)

*

	1	2	3	4	5
Koululla on monipuolisesti liikuntavälineitä	☐	☐	☐	☐	☐
Koululla on riittävästi liikuntavälineitä	☐	☐	☐	☐	☐
Liikuntatilat ovat riittävät	☐	☐	☐	☐	☐
Liikunnan eriyttäminen onnistuu hyvin	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilailla on pääsääntöisesti tarvittavat liikuntavaatteet/välineet mukanaan	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnistan oppilaan motoristen perustaitojen haasteet välineiden käsittelyssä	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnistan oppilaan motoristen perustaitojen haasteet tasapainotaidoissa	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnistan oppilaan motoristen perustaitojen haasteet liikkumistaidoissa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan luontevasti opettaa ja ohjata motorisia perustaitoja	☐	☐	☐	☐	☐

Back

Next

Liikuntatuntien ulkopuolella

Käytän seuraavia tukemisen keinoja tukemaan oppilasta, jolla havaitsen motorisia haasteita? (Voit valita useamman) *

- Yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa
- Yhteistyö oppilaan huoltajan kanssa
- Kolmiportaisen tuen yleistä tukea
- Kolmiportaisen tuen tehostettua tukea
- Kolmiportaisen tuen erityistä tukea
- Other: _____

Koetko tarvitsevasi tukea motorisesti heikompien oppilaiden ohjaamisessa liikuntatunnilla? (Kerro myös tarkennusta missä asioissa koet tarvetta.) *

Your answer

Koetko pystyväsi tukemaan motorisesti heikompia oppilaita liikuntatunnin ulkopuolella? (Esimerkiksi yhteistyö kouluterveydenhuollon tai huoltajien kanssa.) *

Your answer

Kysely motorisesti heikkojen oppilaiden tukemisesta koululiikunnassa.

Kaunis kiitos vastauksistasi! Jos haluat osallistua hierontalahjakortin arvontaan klikkaa tästä linkistä <https://forms.gle/ydvtYQ1E2g3tpeDm9> jolloin poistut tältä sivustolta. Vastauksesi tallentuvat nimettömänä järjestelmään ja siirryt arvontasivulle. Suoritan hierontalahjakortin arvonnän 24.5 ja ilmoitan voittajalle sähköpostitse ja tekstiviestillä.

Aurinkoista kesän odotusta!